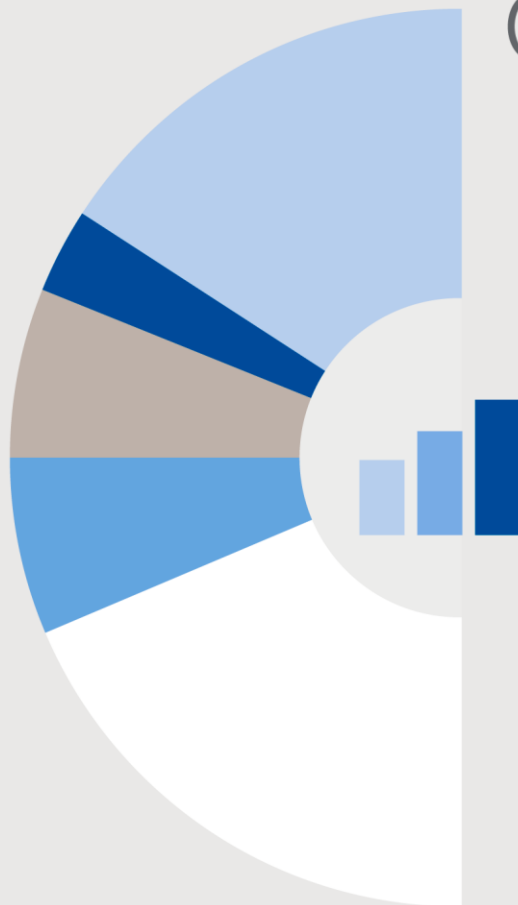

ESTUDIS MONOGRÀFICS CAMBRA

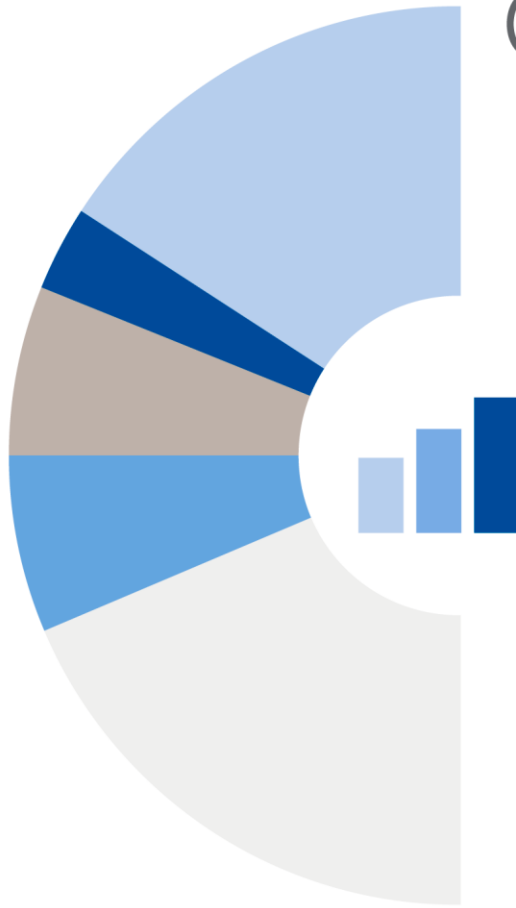

9

Fons Next Generation: execució i avaluació

Juliol 2023

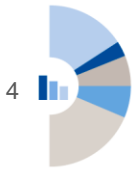
ESTUDIS MONOGRÀFICS CAMBRA

9

Fons Next Generation: execució i avaluació

Juliol 2023

4

ESTUDIS
MONOGRÀFICS Fons Next Generation: execució i avaluació
CAMBRA

Juliol 2023

©Cambra Oficial de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de Barcelona

Elaboració de continguts:

Gabinet d'Estudis Econòmics i Infraestructures de la Cambra de Comerç de Barcelona

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	6
2. CONTEXT: ELS FONS NEXT GENERATION EU	7
3. CONCEPTES CLAU	9
3.1. Períodes d'anàlisi pressupostària	11
4. REALITZACIÓ DE L'ESTAT DELS FONS DEL MRR	11
4.1. Grau de realització	12
4.2. Realització per capítols pressupostaris	14
4.3. Realització dels fons MRR per agents institucionals i econòmics	14
4.4. Realització dels fons MRR per ministeris	17
4.5. Àmbits de realització dels fons MRR per part de l'Estat	20
5. ASSIGNACIÓ DE FONS MRR DE L'ESTAT A CATALUNYA	23
6. ACOMPLIMENT DELS FONS MRR PER LA GENERALITAT DE CATALUNYA	26
6.1. Mobilització dels fons MRR i grau d'acompliment	26
6.2. Mobilització dels fons MRR per departaments de la Generalitat de Catalunya	28
6.3. Àmbits d'execució de les convocatòries de subvencions i licitacions publicades per la Generalitat de Catalunya	32
7. BARRERES A L'EXECUCIÓ FINAL DELS FONS MRR	33
8. RESUM EXECUTIU I CONCLUSIONS	34
ANNEX	38

1. INTRODUCCIÓ

L'inici de la pandèmia global a principis del 2020 va provocar que els governs posessin en marxa paquets fiscals expansius per a mitigar l'impacte econòmic i social. En aquest context, el Consell Europeu va aprovar la creació dels fons Next Generation finançats amb deute emès per la Comissió Europea i dotats amb més de 750.000 milions d'euros a repartir entre els estats membres fins a finals del 2026. Si bé és cert que el propòsit inicial d'aquests fons és el de mitigar l'impacte asimètric de la crisi entre els països de la Unió Europea, també pretenen ser una palanca important en el camí cap a una economia descarbonitzada y més digital.

L'objectiu primordial de l'estudi "Fons Next Generation: execució i avaluació" és analitzar l'avenç en el grau d'execució dels Fons Next Generation per part de l'Administració General de l'Estat (en endavant "Estat") i la Generalitat de Catalunya des de la seva posada en marxa. En particular, l'anàlisi se centra en la mobilització dels fons de l'instrument més rellevant dins dels Next Generation: el Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR).

Cal remarcar que, en línies generals i degut a la disponibilitat de les dades en les fonts utilitzades, s'avaluen indicadors de mobilització dels fons MRR que no són directament comparables amb l'execució real d'aquests. De fet, bona part de la despesa que mobilitza l'Estat són transferències a altres agents institucionals i econòmics per a la seva execució final (comunitats autònomes i empreses públiques, principalment).

L'estudi conclou que el ritme de mobilització dels fons MRR per part de les dues administracions no està sent el desitjat. Per una banda, els recursos mobilitzats per l'Estat durant el 2022 van ser inferiors que el 2021 malgrat que el pressupost previst a realitzar era superior. Per altra banda, la mobilització de fons MRR per part de la Generalitat només s'hauria accelerat entre abril i maig del 2023 i el diferencial entre els fons ingressats procedents de l'Estat i els mobilitzats encara és elevat i es situa prop dels 900 M€.

També és destacable que els Projectes Estratègics per a la Recuperació i Transformació Econòmica (PERTEs) es troben encara en una fase inicial i estarien frenant l'execució dels fons en la mesura en què concentren una part rellevant del pressupost total.

En positiu cal remarcar que les convocatòries de subvencions publicades fins al maig del 2023 estan en línia amb els objectius que persegueixen els fons NGEU. El gruix de les convocatòries publicades per l'Estat estan emmarcades en la transformació digital i ecològica de l'economia. Pel que fa a la Generalitat, la part que concentra un import més destacat són aquelles convocatòries dirigides a la transformació ecològica i la millora de l'eficiència energètica.

Els fons NGEU representen una oportunitat pràcticament única perquè Catalunya i Espanya transitin cap a una economia descarbonitzada, més digital i pionera en sectors estratègics a escala europea.

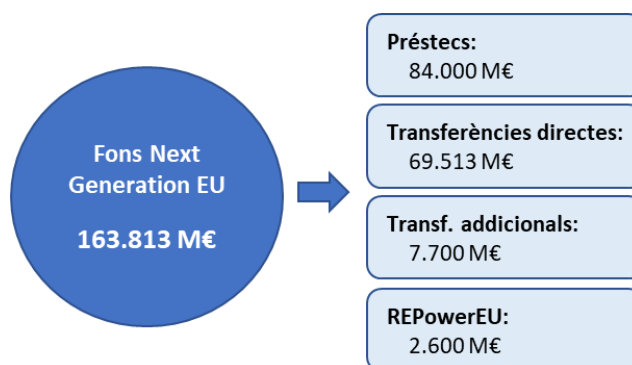
2. CONTEXT: ELS FONS NEXT GENERATION EU

Com a resposta a la crisi de la Covid-19, el juliol del 2020 el Consell Europeu va aconseguir un acord per a la creació dels fons Next Generation EU (NGEU). Aquests fons, finançats amb deute emès per la Comissió Europea (CE), estan dotats amb més de 750.000 milions d'euros (entre transferències directes i préstecs) a repartir entre els estats membres fins a finals del 2026 (el 5% del PIB de la Unió Europea).

Els fons NGEU neixen amb el propòsit de mitigar els impactes asimètrics de la crisi de la Covid als països de la Unió Europea (UE) i, alhora, accelerar la transició cap a una economia descarbonitzada i més digital. Per aquest motiu, la CE emplaça a que els Plans de Recuperació nacionals destinin almenys un 37% i 20% de les seves inversions a afavorir la transició ecològica i digital, respectivament.

Els fons NGEU estan integrats per diversos instruments: el Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR), l'Ajuda a la Recuperació per a la Cohesió i els Territoris d'Europa (REACT-EU) i fons de menor magnitud destinats a altres programes europeus. Entre aquests instruments, destaca el MRR atès que concentra més del 90% dels fons NGEU. Els recursos del MRR es canalitzen a través dels plans de recuperació nacionals aprovats per cada estat membre i la seva recepció és progressiva i està lligada a la consecució d'un calendari de fites i objectius en matèria d'inversions i reformes estructurals. El seu objectiu és contribuir a la transformació de l'economia a través de la transformació energètica i la digitalització i els fons es poden executar fins al 2026.

L'assignació total de fons NGEU a l'estat espanyol se situa al voltant dels 164.000 M€. Aquest import es divideix entre transferències directes (69.513 M€), préstecs (84.000 M€), transferències REPowerEU¹ (2.600 M€) i transferències directes addicionals² (7.700 M€).

A principis de juny del 2023, el govern espanyol va aprovar la Fase 2 del Pla de Recuperació enviant a la Comissió Europea l'addenda per a sol·licitar l'activació dels préstecs (84.000 M€), de les transferències REPowerEU (2.600 M€) i les transferències directes addicionals (7.700 M€).

¹ El REPowerEU és un programa de la UE per a reduir la dependència als combustibles fòssils procedents de Rússia i fer front a la crisi climàtica.

² Les transferències directes addicionals són un mecanisme aprovat pel reforç dels Projectes Estratègics per a la Recuperació i Transformació Econòmica (PERTEs).

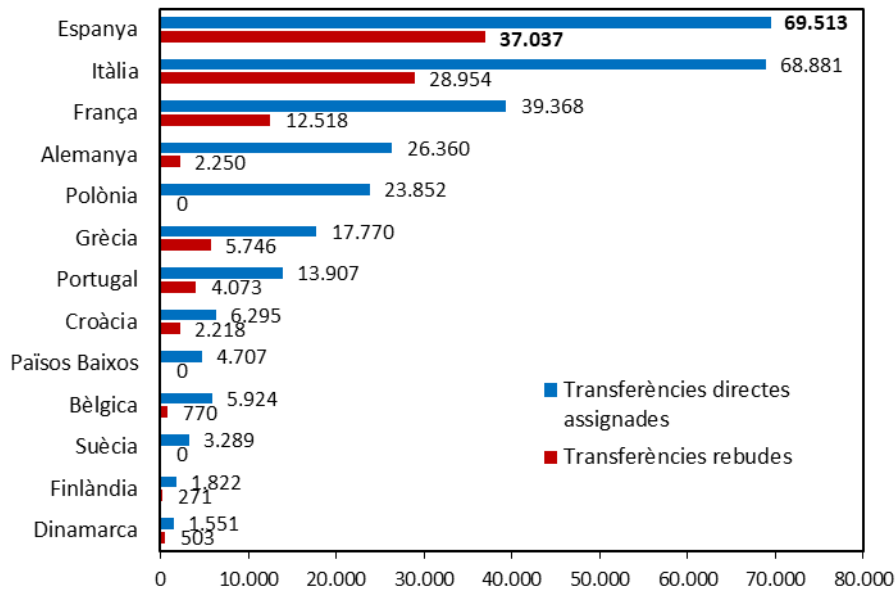
Així, a l'espera de l'aprovació per part de la Comissió Europea, Espanya tindria a la seva disposició la possibilitat de sol·licitar tots els fons NGEU assignats.

És important tenir en compte que aquells fons MRR en forma de transferències directes (Fase 1) s'han d'assignar abans del 31 de desembre del 2023. En canvi, els préstecs (Fase 2) es poden concedir fins a finals del 2026.

Espanya és un dels estats més beneficiats pels fons NGEU. Així, si ens centrem exclusivament en el capítol de transferències directes dins del MRR (aproximadament uns 338.000 M€ per al conjunt de la UE), a l'estat espanyol li correspon un total de 69.513 M€, és a dir, el 20,6% del total. En altres països, com ara Alemanya (26.360 M€; 7,8% del total) i França (39.368 M€; 11,6%), l'assignació de transferències directes és força més modesta (Gràfic 1).

Un segon element a destacar és que el volum de transferències directes rebudes per països no està sent homogeni. En aquest sentit, Espanya concentra el 34,9% de les transferències rebudes per tots els països membres fins al maig del 2023, molt per sobre del seu pes relatiu en termes d'assignació (20,6%). En canvi, el volum de transferències que ha rebut Alemanya només representa el 2,1% del total de la UE.

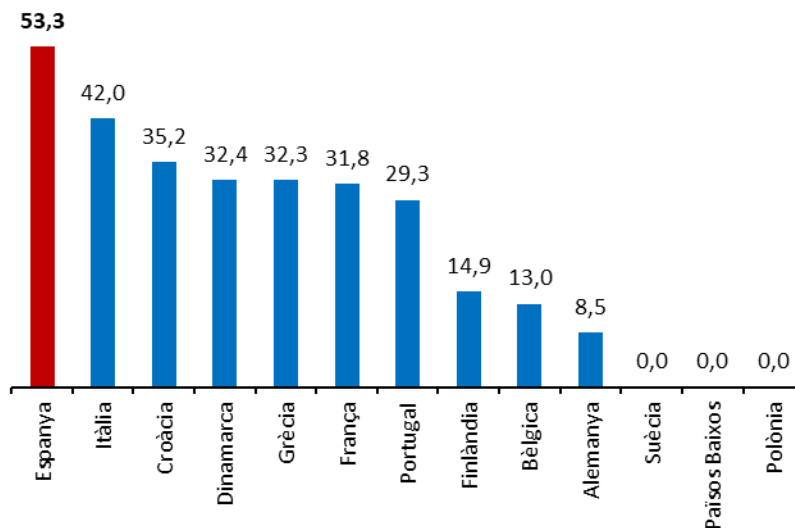
Gràfic 1. Transferències directes assignades i rebudes. Països seleccionats.
Mecanisme de Recuperació i Resiliència. A 24 de maig del 2023 (milions d'euros).

Font: Comissió Europea

L'import de les transferències rebudes com a percentatge de les assignades permet avaluar el grau d'avenç en la recepció d'aquests fons entre els diferents països de la UE (Gràfic 2). Entre els estats seleccionats, Espanya i Itàlia són els que han realitzat un esforç més destacat per accelerar la recepció de les transferències directes procedents del MRR. Així, el percentatge de transferències rebudes en relació amb les assignades se situa en el 53,3% i el 42,0%, respectivament.

Gràfic 2. Grau d'avenç en la recepció de les transferències MRR assignades. Països seleccionats. Mecanisme de Recuperació i Resiliència. A 24 de maig del 2023 (transferències rebudes/assignades, %)

Font: Comissió Europea

3. CONCEPTES CLAU

Per tal d'avaluar i valorar la gestió dels fons MRR, tant a nivell estatal com a Catalunya, cal primerament definir amb claredat la terminologia que s'utilitzarà al llarg de l'informe.

- En línies generals, hi ha quatre **nivells de decisió i gestió dels fons MRR**. Primer, la Comissió Europea és l'encarregada de transferir els recursos d'aquests fons als diferents estats membres. Posteriorment, l'Estat s'encarrega d'executar aquests recursos a través dels ministeris o els transfereix a empreses i organismes públics, comunitats autònomes i entitats locals, així com directament a empreses privades, famílies i institucions sense ànim de lucre. És a dir, ens trobem que, en alguns casos, els recursos dels fons MRR necessiten passar, com a mínim, tres esglaons per a finalment ser adjudicats a empreses i famílies.
- El **procediment pressupostari** per a l'execució final dels fons consisteix en 5 fases:
 1. Crèdit pressupostari definitiu: Previsió de despesa en el marc del pressupost anual.
 2. Autorització de despesa: Aprovació de les condicions econòmiques per a la realització d'un projecte o la prestació d'un servei. Representa el principi del procediment d'execució de la despesa. No implica cap obligació econòmica de l'administració amb un tercer.
 3. Compromís de despesa: acorda la realització d'una despesa autoritzada, com a conseqüència de l'adjudicació d'un contracte o una subvenció. Vincula a l'administració amb tercers.

4. Obligació reconeguda: suposa l'existència d'una obligació exigible a l'administració envers un tercer en reconeixement de la realització d'un projecte, la prestació d'un servei o d'un dret a rebre una subvenció o una transferència.
 5. Pagaments realitzats: emissió d'una ordre de pagament d'una obligació ja reconeguda.
- **“Realització de l'Estat”**: És equivalent al concepte denominat com a obligacions reconegudes als informes d'execució dels Pressupostos Generals de l'Estat que publica la Intervenció General de l'Administració de l'Estat (IGAE). Correspon a la suma dels recursos gestionats directament pel propi Estat més els transferits a tercers per a la seva execució final (comunitats autònomes, empreses públiques, etc.).
 - **“Grau de realització de l'Estat”**: Mesura fins a quin punt l'Estat està complint amb el pressupost, ja sigui mitjançant transferències o amb gestió directa a través dels ministeris. És a dir, aquest concepte és el resultat de dividir les obligacions reconegudes entre el crèdit pressupostari definitiu.
 - Pel que fa a Catalunya, el **“grau d'acompliment de la Generalitat”** es mesura com l'import dels recursos MRR mobilitzats per la Generalitat (convocatòries de subvencions i licitacions publicades i transferències a altres entitats del sector públic) com a percentatge dels recursos dels fons MRR ingressats procedents de l'Estat. Aquest concepte permet valorar fins a quin punt la Generalitat està mobilitzant els recursos MRR que ja té disponibles.
 - Cal remarcar que el **grau de realització de l'Estat i el d'acompliment de la Generalitat no són directament comparables, ni tampoc són indicadors d'execució real**. El primer mesura la realització de fons MRR respecte el crèdit pressupostari de l'Estat, mentre que el grau d'acompliment de la Generalitat és l'import de subvencions, licitacions publicades i transferències realitzades amb fons MRR respecte els recursos MRR rebuts de l'Estat.
 - Hi ha dos apartats que analitzen la **resolució de les convocatòries**, sent aquesta l'etapa més propera a l'execució real dels fons MRR. Per una banda, les convocatòries en el marc dels Projectes Estratègics per a la Recuperació i Transformació Econòmica (PERTEs) i, per l'altra, les convocatòries de subvencions publicades per la Generalitat.
 - A l'hora d'avaluar la **qualitat de la realització dels fons MRR**, s'analitzen les convocatòries de subvencions publicades (imports i àmbits sectorials), donat que la informació oficial respecte a l'adjudicació final d'aquestes convocatòries encara és escassa.

3.1. Períodes d'anàlisi pressupostària

Els períodes d'anàlisi pressupostària analitzats varien en funció de la font utilitzada:

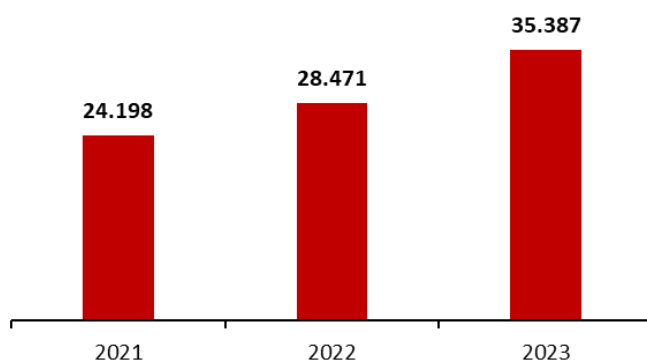
	Última dada	Font
Realització de l'Estat	30 abril 2023	IGAE
Acompliment de la Generalitat	11 maig 2023	Plataforma de consulta de la Generalitat
Convocatòries de l'Estat i Generalitat	23 maig 2023	Plataforma de consulta de la Generalitat
Adjudicació convocatòries de la Generalitat	17 maig 2023	Registre de subvencions i ajuts de Catalunya

4. REALITZACIÓ DE L'ESTAT DELS FONS DEL MRR

Tal i com s'ha comentat en l'apartat anterior, l'Estat mobilitza els fons MRR a través de diferents nivells de decisió i gestió. En aquest apartat s'analitza el grau de realització d'aquests fons a través dels diferents mecanismes que té a la seva disposició i a nivell de ministeris.

A nivell pressupostari, l'Estat pretén accelerar aquest 2023 la mobilització dels fons MRR (Gràfic 3). El crèdit pressupostari per aquest any (35.387 M€) és un 46% i 24% superior a l'assignat en els Pressupostos Generals del 2021 i 2022, respectivament. Aquest fet es deu, en part, a la incompleta realització dels fons pressupostats el 2021 i, especialment, el 2022, tal i com s'analitza en els propers apartats.

Gràfic 3. Fons MRR pressupostats per l'Estat.
 2023 segons última dada d'abril (milions d'euros)

Font: IGAE.

Una part rellevant de la realització dels fons es canalitza a través dels Projectes Estratègics per a la Recuperació i Transformació Econòmica (PERTEs). Són projectes que pretenen contribuir estratègicament a la transformació de l'economia espanyola i catalana a través d'una elevada col·laboració pública i privada. En general, cada PERTE identifica una línia estratègica que afecta a indústries o sectors d'activitat determinats.

El Govern d'Espanya ha aprovat fins a principis de juny un total de 12 PERTEs equivalents a una inversió pública estimada de 42.480 M€ (Taula 1), al voltant d'un 20% del total dels fons que podria rebre Espanya en el període 2021-2026. Fins al moment, la realització d'aquests projectes estratègics encara es troba en una fase inicial amb l'obertura de les primeres convocatòries o d'aprovació de les bases. Per exemple, a finals de desembre del 2022 el govern d'Espanya va presentar el nou PERTE de Descarbonització Industrial que preveu una inversió pública de 3.170 milions d'euros, el que suposa el cinquè PERTE més rellevant en termes d'inversió pública prevista. En qualsevol cas, l'anàlisi realitzada al llarg de l'informe inclou les convocatòries relacionades amb els PERTEs.

Taula 1. Inversió pública prevista a través dels PERTEs. Estat

A juny del 2023 (milions d'euros)

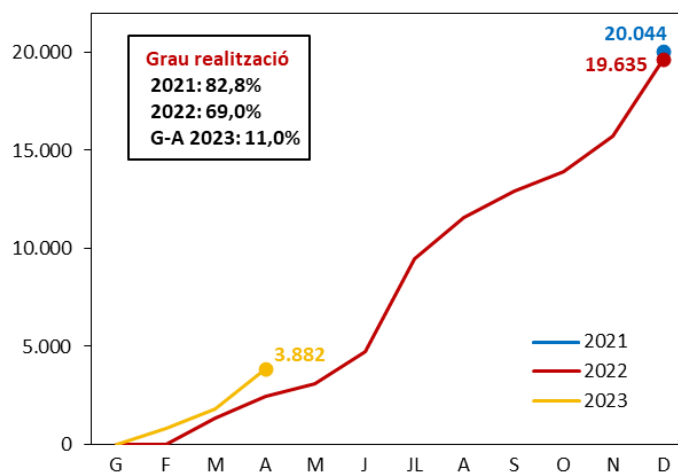
1. Microelectrònica i semiconductors	12.250
2. Energies renovables, hidrogen renv. i emmagatz.	12.094
3. Desenvolupament del vehicle elèctric i connectat	4.120
4. Digitalització del cicle de l'aigua	3.485
5. Descarbonització industrial	3.170
6. Economia social	1.766
7. Salut d'avantguarda	1.640
8. Agroalimentari	1.357
9. Indústria aeroespacial	931
10. Economia circular	792
11. Nova economia de la llengua	725
12. Indústria naval	150
Total	42.480

Font: Govern d'Espanya

4.1. Grau de realització

Segons les dades publicades per l'IGAE, el grau de realització (obligacions reconegudes / crèdits pressupostaris) dels fons MRR per part de l'Estat el 2022 ha estat bastant inferior que el 2021 (69,0% vs. 82,8%). En termes de mobilització dels fons, el més preocupant és el fet que l'import realitzat (obligacions reconegudes) el 2022 ha estat fins i tot menor que del 2021 (Gràfic 4).

Gràfic 4. Import dels fons MRR realitzats (obligacions reconegudes) i grau de realització. Estat (milions d'euros i %)

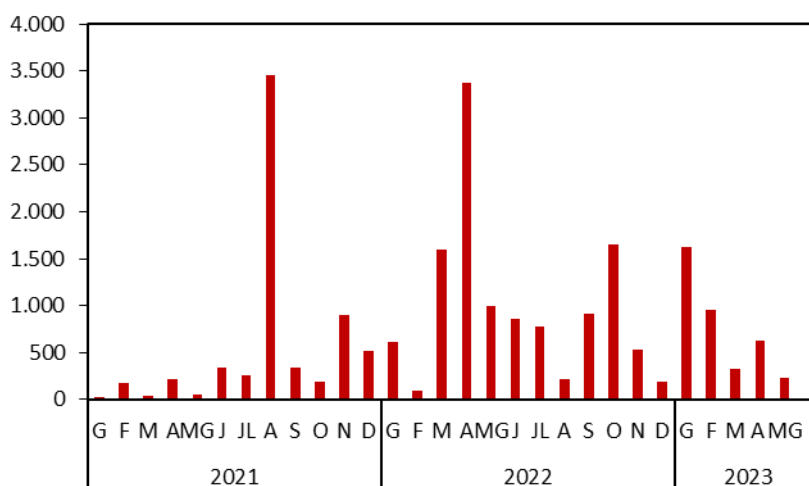
Font: IGAE.

Les dades fins a abril del 2023 mostren que l'import dels fons MRR realitzats està sent similar a de l'any passat tot i que el pressupost a realitzar aquest any és, d'entrada, un 24% superior (de 28.471 milions d'euros el 2022 a 35.387 milions el 2023). Conseqüentment, el grau de realització del 2023 fins a abril és més baix que el del 2022 (11,0% i 8,8%, respectivament).

Caldrà doncs que l'Estat acceleri durant els propers mesos el ritme de realització dels fons per tal de complir amb l'assignació pressupostària. De fet, el ritme de publicació recent de noves convocatòries de subvencions no apunta cap a una acceleració de la mobilització dels fons a través d'aquesta via (Gràfic 5).

Gràfic 5. Convocatòries de subvencions publicades amb fons MRR.

Estat. A 23 de maig del 2023 (milions d'euros)

Font: Dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

4.2. Realització per capítols pressupostaris

Les dades de despesa realitzada (obligacions reconegudes) per capítols pressupostaris dels fons MRR de l'Estat per al 2021 i 2022 mostren que la part destinada a despeses de personal i de funcionament intern de l'administració és molt petita, mentre que el gruix dels recursos es destina a inversió (a través, sobretot, de transferències de capital a altres administracions i entitats públiques). Concretament, el 86% de la despesa del 2021 i 2022 (suma d'inversions reals i transferències de capital) s'ha destinat a inversió (Taula 2).

També cal destacar la importància de les transferències corrents, en les quals novament el destinatari últim de la despesa és una entitat diferent al propi Estat. En particular, en el 2021 i 2022, entre un 16% i 13% de la realització pressupostària de l'Estat s'ha portat a terme a través de transferències corrents. Una part important d'aquestes transferències les realitza el Ministeri d'Educació (54,0% del total entre 2021 i 2022) en concepte, principalment, de programes formatius.

Respecte al 2023, la despesa en inversió continua representant la part més rellevant i representa un 88% del total de la despesa realitzada fins a abril.

Taula 2. Realització dels fons MRR en els PGE per capítols pressupostaris. Estat
 (milions d'euros i % sobre total)

	2021	2022	G-A 2023
Despeses de personal	0 0%	5 0%	4 0%
Despeses corrents en béns i serveis	11 0%	28 0%	11 0%
Transferències corrents	3.112 16%	2.581 13%	164 4%
Inversions reals	195 1%	549 3%	93 2%
Transferències de capital	16.688 83%	16.371 83%	3.352 86%
Operacions financeres	37 0%	100 1%	259 7%
Total	20.044	19.635	3.882

Font: IGAE.

4.3. Realització dels fons MRR per agents institucionals i econòmics

L'Estat mobilitza els fons MRR a través de diferents agents institucionals i econòmics de decisió i gestió. Entrant en el detall, es pot saber quina part dels fons s'han transferit i quina s'ha realitzat pròpiament per l'Estat.

Les dades completes per al 2021 i 2022 (Taula 3) mostren que la part que realitza el propi Estat a través dels seus ministeris, organismes autònoms o entitats públiques és petita (8% del total el 2021 i 13% el 2022) i el seu grau de realització és baix (51% i 48%, respectivament).

També s'observa que l'Estat mobilitza recursos principalment a través de transferències a empreses públiques i a comunitats autònomes i amb un grau de realització molt elevat. En concret, el 46% de la despesa realitzada per l'Estat entre el 2021 i 2022 s'ha transferit a empreses públiques per a la seva execució final, sobretot en forma de transferències de capital (17.822 M€).

Mentre que el 37% de la despesa realitzada per l'Estat s'ha transferit a les comunitats autònomes. Aquest fet implica que més d'un terç dels fons realitzats entre 2021 i 2022 han de superar, com a mínim, tres nivells de decisió i gestió: primer, la Comissió Europea, segon, l'Estat que executa amb lentitud i ha d'assignar els fons per àmbits sectorials a les comunitats autònomes i, tercer, la comunitat autònoma que ha de tramitar l'obertura de convocatòries i licitacions o transferir a tercers per a la seva execució final.

Per contra, en negatiu destaca el baix grau de realització en transferències directes a entitats locals i a empreses privades. El baix grau de realització d'aquest últim s'ha accentuat especialment el 2022 només mobilitzant un 15% del crèdit pressupostari assignat.

Taula 3. Realització per agents institucionals i econòmics. 2021 i 2022. Espanya
(% i milions d'euros)

	2021			2022		
	Pressupost	Realitzat	Grau realització	Pressupost	Realitzat	Grau realització
	% total	% total	%	% total	% total	%
Realització propi Estat	13%	8%	51%	18%	13%	48%
Transf. Empreses públiques	43%	51%	97%	29%	42%	97%
Transf. Comunitats autònomes	33%	38%	96%	31%	36%	80%
Transf. a entitats locals	3%	0%	3%	8%	6%	49%
Transf. a empreses privades	7%	2%	28%	12%	3%	15%
Transf. a fam. i instit. sense ànim lucre	1%	0%	57%	2%	2%	63%
Transf. a l'exterior	0%	0%	94%	0%	0%	91%
Total (M€ i %)	24.198	20.044	83%	28.471	19.635	69%

Notes: (1) "Realització propi Estat" inclou despeses de personal, despeses corrents en béns i serveis, inversions reals, operacions financeres i transferències corrents i de capital a Administració de l'Estat, organismes autònoms, Seguretat Social i altres entitats del sector públic; (2) El terme "transferències" inclou transferències corrents i de capital; (3) "Realitzat" fa referència a obligacions reconegudes.

Font: IGAE.

Pel que fa a la distribució pressupostària pel 2023 (Taula 4) s'observa que el pes del pressupost assignat al que realitza el propi Estat s'ha més que doblat entre el 2021 i 2023 (del 13% al 29% del pressupost total). També augmenta, tot i que d'una manera menys accentuada, el pressupost assignat a empreses privades (del 7% el 2021 al 19% del total). El baix grau de realització tant en el que realitza el propi Estat com en transferències a les empreses privades el 2021 i 2022 molt probablement explica l'augment en l'assignació pressupostària aquest 2023 i no necessàriament implica una major predisposició per part del govern espanyol a voler centralitzar la realització dels fons MRR.

De fet, justament aquelles partides amb un grau de realització més elevat el 2021 i 2022 (transferències a empreses públiques i a comunitats autònomes, Taula 3) és on l'Estat ha reduït més la proporció del pressupost assignat el 2023.

Taula 4. Assignació pressupostària per agents institucionals i econòmics. Espanya (% i milions d'euros)

	2021	2022	2023
Realització propi Estat	13%	18%	29%
Transf. Empreses públiques	43%	29%	23%
Transf. Comunitats autònomes	33%	31%	21%
Transf. a entitats locals	3%	8%	6%
Transf. a empreses privades	7%	12%	19%
Transf. a fam. i instit. sense ànim lucre	1%	2%	2%
Transf. a l'exterior	0%	0%	0%
Total (M€)	24.198	28.471	35.387

Font: IGAE.

En els primers quatre mesos del 2023, l'Estat continua mobilitzant els fons MRR a través, principalment, d'empreses públiques (37% dels fons mobilitzats entre gener i abril del 2023) i comunitats autònomes (35% dels fons) tot i que aquest any l'assignació pressupostària és inferior a la que realitza el propi Estat (Taula 5).

Taula 5. Realització per agents institucionals i econòmics. 2023. Espanya (% i milions d'euros). Gener-abril del 2023

	Pressupost M€	Realitzat M€	Realitzat % sobre O.R.	Grau realització %
Realització propi Estat	10.325	457	12%	4%
Transf. Empreses públiques	8.044	1.449	37%	18%
Transf. Comunitats autònomes	7.557	1.372	35%	18%
Transf. a entitats locals	2.002	105	3%	5%
Transf. a empreses privades	6.889	490	13%	7%
Transf. a fam. i instit. sense ànim lucre	571	8	0%	1%
Transf. a l'exterior	1	0	0%	0%
Total (M€ i %)	35.387	3.882	100%	11%

Font: IGAE.

4.4. Realització dels fons MRR per ministeris

A l'apartat anterior s'ha detectat que el gruix dels fons realitzats per l'Estat es concentra en transferències a les comunitats autònomes i empreses públiques. És a dir, l'Estat descentralitza en bona mesura la realització dels fons MRR.

A la Taula 6 es pot extreure que aquells ministeris amb un nivell de descentralització territorial dels fons MRR més elevat en el període entre 2021 i març del 2023 són els d'Educació (97% dels fons realitzats a través de transferències a comunitats autònomes), Drets Socials (91%), Universitats (91%) i Sanitat (89%), mentre que és relativament baix en els d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital (10%), Transició Ecològica i Repte Demogràfic (15%) i Ciència i Innovació (15%), entre aquells ministeris amb una realització més rellevant.

Pel que fa a les empreses públiques, el grau de descentralització és elevat als ministeris de Transició Ecològica i Repte Demogràfic (78% del total dels fons realitzats) a través, principalment, d'IDAE i FRER³ i d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital (68% del total) mitjançant, sobretot, Red.es en l'execució del programa Kit Digital. Els segueixen els departaments de Ciència i Innovació (CDTI⁴) i de Transport (ADIF i Renfe⁵).

Taula 6. Transferències corrents i de capital a les CA i empreses públiques. Estat

Acumulat 2021 – abril del 2023 (milions d'euros i % sobre realització total)

	Realització total (M€)	A comunitats autònomes				A empreses públiques			
		Transf. corrents	Transf. capital	Total (M€)	% sobre realització	Transf. corrents	Transf. capital	Total (M€)	% sobre realització
Trans. Eco. i Rept. Demo.	11.865	0	1.650	1.650	14%	0	9.453	9.453	80%
Transport, Mob. i Ag. Urb.	9.668	0	4.497	4.497	47%	12	4.183	3.365	35%
Ass. Eco. i Transf. Digital	5.608	0	549	549	10%	361	3.683	3.797	68%
Indústria, Comerç i Tur.	3.501	0	1.776	1.776	51%	99	329	338	10%
Educació i F.P.	3.101	3.022	0	3.022	97%	0	0	0	0%
Ciència i Innovació	2.406	0	366	366	15%	0	1.021	1.007	42%
Drets Socials i Ag. 2030	1.805	295	1.347	1.641	91%	0	0	0	0%
Treball i Eco. Social	1.454	0	0	0	0%	0	0	0	0%
Sanitat	934	22	809	831	89%	0	0	0	0%
Agricultura, Pesca i Alim.	890	0	231	231	26%	0	563	260	29%
Hisenda i Fun. Pública	524	0	460	460	88%	0	0	0	0%
Cultura i Esports	432	30	56	86	20%	44	0	38	9%
Universitats	351	0	318	318	91%	0	33	18	5%
Justícia	313	0	258	258	82%	0	0	0	0%
Inclusió, Seg. Soc. Migració	271	89	4	93	34%	0	0	0	0%
Política Territorial	166	0	118	118	71%	0	0	0	0%
Igualtat	117	0	66	66	57%	0	0	0	0%
Defensa	81	2	0	2	2%	0	0	0	0%
Interior	61	0	0	0	0%	0	0	0	0%
Assumpt. Exteriors	10	0	0	0	0%	0	0	0	0%
Consum	4	0	0	0	0%	0	0	0	0%
Total	43.561	3.460	12.506	15.967	37%	517	19.265	18.276	42%

Font: IGAE.

³ IDEA fa referència al Instituto para la Diversificación y Ahorro de la Energía, i FRER al Fondo de Restauración Ecológica y Resiliencia.

⁴ CDTI és el Centro para el Desarrollo Tecnológico y la Innovación.

⁵ ADIF i Renfe fan referència al Administrador de Infraestructuras Ferroviarias i Red Nacional de los Ferrocarriles Españoles, respectivament.

Tenint en compte que la major part de la responsabilitat d'execució recau sobre les comunitats autònomes i les empreses públiques, l'anàlisi per ministeris de la realització pressupostària dels fons MRR mostra que 6 dels 21 ministeris concentren el 81% dels fons assignats en el període 2021-2023. Per això, l'anàlisi que figura en les Taules 7 i 8 es focalitza en aquests sis ministeris i a l'Annex es pot consultar la realització detallada per als 21 ministeris.

Les dades anuals per al 2021 i 2022 (Taula 7) mostren que el grau de realització del Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme ha estat especialment baix en ambdós anys (9% i 36%, respectivament) i ha suposat una barrera important a la realització dels fons MRR a nivell agregat en la mesura en què ha concentrat un 12% del pressupost total entre el 2021 i 2022.

Ara bé, en positiu destaca especialment el Ministeri de Transformació Econòmica i Repte Demogràfic que tant el 2021 com el 2022 ha realitzat tots els fons pressupostats i ha concentrat un 27% del total dels fons mobilitzats (sobretot a través de transferències a empreses públiques, el 78% del total mobilitzat). Els ministeris de Transport, Ciència i Innovació i Educació també han registrat un grau de realització per sobre de la dada agregada els dos anys.

Taula 7. Realització per ministeris amb un pressupost assignat més elevat. 2021 i 2022
(milions d'euros i %)

	2021			2022		
	Pressupost assignat (M€)	Obligacions reconegudes (M€)	Grau realització (%)	Pressupost assignat (M€)	Obligacions reconegudes (M€)	Grau realització (%)
Transp., Mobilitat i Agenda Urbana	4.982	4.416	89%	6.282	4.631	74%
Indústria, Comerç i Turisme	1.708	147	9%	4.631	1.651	36%
Trans. Eco. i Repte Demogràfic	6.745	6.742	100%	4.106	4.093	100%
Ass. Econòmics i Transf. Digital	3.633	2.979	82%	3.975	2.597	65%
Ciència i Innovació	1.100	1.000	91%	1.731	1.406	81%
Educació i Formació Professional	1.846	1.723	93%	1.696	1.358	80%
Subtotal	20.015	17.006	85%	22.420	15.735	70%
Total	24.198	20.044	83%	28.471	19.635	69%

Notes: (1) Color en funció del grau de realització global (vermell: per sota, groc: en línia; verd: per sobre); (2) Es mostren aquells ministeris amb un pressupost assignat més rellevant.

Font: IGAE.

Aquest 2023, l'Estat hauria ajustat l'assignació pressupostària entre departaments tenint en compte el grau de realització dels dos anys anteriors (Taula 8). Així, la rellevància pressupostària del Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme guanya un protagonisme destacat (del 7%-16% del pressupost assignat entre 2021 i 2022 al 26% del total el 2023). Per aquest motiu, el 2023 esdevé un any transcendental per tal que aquest ministeri reverteixi l'escassa mobilització dels fons assignats els dos primers anys del programa Next Generation. De seguir amb un grau de realització tan baix posaria en risc una quarta part dels fons previstos a realitzar aquest 2023.

Taula 8. Assignació pressupostària per ministeris. 2021-2023. Estat
 (% del pressupost total i milions d'euros)

	2021	2022	2023
Transp., Mobilitat i Agenda Urbana	21%	22%	17%
Indústria, Comerç i Turisme	7%	16%	25%
Trans. Eco. i Repte Demogràfic	28%	14%	14%
Ass. Econòmics i Transf. Digital	15%	14%	17%
Ciència i Innovació	5%	6%	5%
Educació i Formació Professional	8%	6%	4%
Total (M€)	24.198	28.471	35.387

Nota: Es mostren aquells ministeris amb un pressupost assignat més rellevant.
 Font: IGAE.

En positiu i contràriament a l'experiència del 2021-2022, les dades de realització dels fons MRR entre gener i abril del 2023 (Taula 9) mostren un bon ritme de mobilització dels fons assignats per part del Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

Taula 9. Realització per ministeris amb un pressupost assignat més elevat. 2023
 (% del pressupost total i milions d'euros)

	Pressupost	Realitzat	Realitzat	Grau realització	
	M€	M€	% sobre O.R.		%
Transp., Mobilitat i Agenda Urbana	6.084	620	16%		10%
Indústria, Comerç i Turisme	8.832	1.703	44%		19%
Trans. Eco. i Repte Demogràfic	5.002	1.030	27%		21%
Ass. Econòmics i Transf. Digital	6.132	33	1%		1%
Ciència i Innovació	1.624	-	-		-
Educació i Formació Professional	1.322	21	1%		2%
Subtotal	28.996	3.406	88%		12%
Total	35.387	3.882	100%		11%

Nota: Es mostren aquells ministeris amb un pressupost assignat més rellevant.
 Font: IGAE.

4.5. Àmbits de realització dels fons MRR per part de l'Estat

Una anàlisi més detallada de les convocatòries de subvencions finançades amb fons MRR i publicades per l'Estat permet valorar fins a quin punt els recursos de la UE s'estan destinant a projectes amb un caràcter transformador de l'economia i que prioritzin la transformació ecològica i digital. L'anàlisi se centra en l'import i l'àmbit sectorial de les convocatòries publicades (no només de les resoltes⁶).

Des de l'inici d'aquest programa fins al 23 de maig del 2023, l'Estat ha publicat convocatòries finançades a través dels fons MRR per un import de 21.909 M€ (convocatòries obertes i tancades), un 50% del total dels fons realitzats fins a abril del 2023. Aquestes dades s'han obtingut de la plataforma de consulta creada per la Generalitat i cal senyalar que també inclou les convocatòries dels PERTEs.

Les convocatòries de subvencions publicades es concentren principalment en 5 àmbits sectorials: Indústria, Connectivitat digital, ciberseguretat i 5G, Sistema Nacional de Ciència, PIMEs i Mobilitat urbana. Aquests àmbits representen un 68% de l'import total de les convocatòries de subvencions publicades per l'Estat (14.931 M€). A la Taula 10 s'han destacat les línies d'ajuts més importants dins de cada un dels 5 àmbits esmentats.

En línies generals, les principals convocatòries de subvencions publicades estan emmarcades en la transformació digital i ecològica de l'economia (al voltant del 80% de l'import publicat). Destaquen: els ajuts a actuacions integrals de la cadena industrial del vehicle elèctric (2.975 M€, dels quals 1.425 M€ seran en forma de préstec i 1.550 M€ en forma de subvencions) inclòs en el PERTE per al Desenvolupament del Vehicle Elèctric i Connectat; els Fons Next Tech per a l'impuls d'empreses digitals i inversió en projectes tecnològics d'alt impacte (2.000 M€); els tres programes Kit Digital (1.600 M€); els ajuts a municipis per a la implementació de zones de baixes emissions i la transformació digital i sostenible del transport urbà (1.500 M€ en total); ajuts per a projectes locals d'energia neta a municipis de menys de 5.000 habitants (675 M€); el programa d'impuls a la rehabilitació dels edificis públics per a les entitats locals, PIREP local (600 M€); plans de sostenibilitat turística (478 M€); el programa de fibra òptica UNICO 5G REDES Backhaul (450 M€), entre d'altres.

⁶ L'import disponible a la publicació de la convocatòria pot variar respecte l'assignació o adjudicació final una vegada es resol. En línies generals, si es troben diferències entre ambdós conceptes serà per una assignació inferior a l'import disponible publicat. En tot cas, l'àmbit sectorial de la convocatòria no varia independentment de si està resolta o no.

Taula 10. Principals convocatòries publicades per l'Estat pels 5 àmbits sectorials més importants. A 23 de maig del 2023 (milions d'euros)

1. Indústria	4.204,0	4. PIMEs	2.078,3
- Ajuts a actuacions integrals de la cadena industrial del vehicle elèctric	2.975,0	- Programa Kit Digital I per a la digitalització d'empreses d'entre 10 i 50 treballadors	600,0
- Convocatòria d'ajuts per a l'enfortiment industrial en el marc del PERTE Agroalimentari	510,0	- Programa Kit Digital II per a la digitalització d'empreses d'entre 3 i 10 treballadors	500,0
- Ajudes a actuacions d'integració i transformació de la cadena de valor industrial del sector naval	190,0	- Programa Kit Digital II per a la digitalització d'empreses d'entre 0 i 3 treballadors	500,0
2. Connectivitat digital, ciberseguretat i 5G	3.513,5	5. Mobilitat urbana	1.964,0
- Fons Next Tech per a impulsar el creixement d'empreses digitals i la inversió en projectes tecnològics d'alt impacte	2.000,0	- Ajuts a municipis per impl. zones de baixes emissions i transf. digital i sostenible transport urbà	1.000,0
- Programa UNICO 5G REDES Backhaul: fibra òptica a emplaçaments de xarxes públiques de telefonia mòbil	450,0	- Ajuts 2022 impl. de zones de baixes emissions i la transformació digital i sostenible del transport urbà	500,0
- Ajuts per a projectes Programa d'Universalització d'Infraestructures Digitals per la Cohesió - Banda Ampla	250,0	- Segona convocatòria programa d'incentius mobilitat elèctrica: Programa MOVES Projectes Singulars II	264,0
3. Sistema Nacional de Ciència	3.171,5		
- Ajuts a projectes de col·laboració publicoprivada de desenvolupament experimental entre empreses i organismes de recerca (2021)	375,0		
- Ajudes a projectes estratègics orientats a la transició ecològica i a la transformació digital	296,1		
- Ajuts a projectes col·laboració público privada (Pla Estatal de Recerca Científica, Tècnica i d'Innovació 2021-23)	260,0		

Font: Dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

És important recordar que, tot i que algunes convocatòries puguin estar tancades, l'import que apareix en aquest moment no és l'assignat sinó el disponible en la convocatòria. Aquest és el cas, per exemple, de la convocatòria del PERTE per al Vehicle Elèctric on s'han adjudicat 793 M€, el que representa només al voltant d'una quarta part del total de l'import de la primera convocatòria publicada (2.975 M€).

De fet, el grau d'avenç en l'execució dels dotze PERTEs aprovats encara és baix, atès que la majoria es troben en fase d'aprovació de bases o d'obertura de les primeres convocatòries i en algunes l'import adjudicat ha estat inferior al publicat.

L'assignació dels fons previstos a canalitzar a través dels PERTEs es divideix en dues fases d'acord amb el Pla de Recuperació. Amb data a desembre del 2022, el 52% de la inversió pública prevista dels PERTEs s'ha d'assignar abans de finalitzar el 2023 en la mesura en què els fons utilitzats procedeixen de la Fase 1 del Pla de Recuperació (transferències directes). La resta (préstecs), tenen com a límit el 31 de desembre del 2026 per ser concedits, amb la possibilitat de realitzar el projecte posteriorment a aquesta data.

Donat aquest context, fins a desembre del 2022, l'Estat només havia executat (resolt) un 29% dels fons a assignar abans de finalitzar el 2023 (5.243 M€ de 18.383 M€). De no accelerar el ritme d'execució, es podria perdre l'oportunitat d'executar una part important dels fons NGEU amb un impacte estratègic per l'economia.

Entre els PERTEs amb un major import a assignar abans de finalitzar el 2023, esdevé especialment rellevant que activin l'execució dels fons el PERTE de les Energies Renovables, Hidrogen Renovable i Emmagatzematge, que només ha executat un 10% dels fons previstos a

assignar abans del 2023 (6.920 M€), el PERTE del Vehicle Elèctric (30%) i el PERTE Agroalimentari (21%).

Amb un to una mica més positiu, les últimes notícies apunten a que l'execució d'alguns PERTEs podria haver-se activat aquests primers mesos del 2023. Per una banda, han tancat les sol·licituds per a la primera gran convocatòries de dos PERTEs, el Agroalimentari i el del Cicle de l'Aigua. El PERTE Agroalimentari ha tancat amb sol·licituds per un import equivalent a 755 milions d'euros, per sobre de l'oferta de 510 milions d'euros, i el govern espanyol ja ha avançat que pròximament obrirà una segona convocatòria. Mentre que el PERTE del Cicle de l'Aigua ha finalitzat amb sol·licituds equivalents a 1.022 milions d'euros, per sota de l'oferta de la convocatòria (1.400 milions). Per altra banda, s'ha anunciat (i) dues grans inversions a Barcelona en el marc del PERTE de Microelectrònica⁷ i (ii) que la segona gran convocatòria del PERTE del Vehicle Elèctric està prevista que es publiqui abans de finals de juliol per un import de 1.475 milions d'euros.

Amb tot, si bé és cert que no existeix una pressió temporal tan accentuada com a altres projectes estratègics, és important que es comenci a definir i orientar l'execució del PERTE de Microelectrònica i Semiconductors en la mesura en què concentra un 34% de la inversió prevista total (12.250 M€) i encara no s'ha executat cap recurs. Pràcticament la totalitat dels fons a executar a través d'aquest projecte (11.975 de 12.250 M€) procedeixen de la Fase 2 del Pla de Recuperació (préstecs) i, per tant, la data límit per concedir-los és a tancament del 2026.

Taula 11. Inversió pública prevista i grau d'execució dels PERTEs.

Fins a 31 de desembre del 2022 (milions d'euros i %)

	Inversió pública prevista	A assignar abans de 2023 (Fase 1)	Convocatòries resoltes	Grau execució Fase 1 (%)	Grau execució total (%)
1. Microelectrònica i semiconductors	12.250	275	-	-	-
2. Energies renovables, hidrogen renv. i emmagatz.	6.920	6.920	693	10%	10%
3. Desenvolupament del vehicle elèctric i connectat	4.295	4.295	1.305	30%	30%
4. Descarbonització industrial	3.100	-	-	-	-
5. Indústria aeroespacial	2.315	2.315	1.812	78%	78%
6. Digitalització del cicle de l'aigua	1.940	440	-	-	-
7. Agroalimentari	1.049	1.049	220	21%	21%
8. Salut d'avantguarda	1.080	1.080	652	60%	60%
9. Nova economia de la llengua	1.100	699	298	43%	27%
10. Economia social	808	808	218	27%	27%
11. Economia circular	492	192	-	-	-
12. Indústria naval	310	310	46	15%	15%
Total	35.659	18.383	5.243	29%	15%

Nota: Les dades d'inversió pública prevista no són les mateixes que les de la Taula 1 (juny 2023) en la mesura en què les últimes dades d'execució fan referència al 31 de desembre del 2022.

Font: Govern d'Espanya.

⁷ Dues grans inversions en el marc del PERTE de Microelectrònica a Barcelona: (i) un laboratori per al disseny de microxips de la multinacional Intel amb una inversió prevista de 400 milions d'euros (50% assumits per l'Estat); i (ii) CISCO ubicarà el seu centre de disseny de semiconductors

Més enllà de la lentitud del propi Estat en la seva posada en marxa, hi ha altres factors que estan retardant la seva realització. Per una banda, la Unió Europea exigeix unes condicions estrictes d'adjudicació i avaluació. I, per altra, els problemes relacionats amb els avals obligatoris.

L'exigència d'avaluar de forma obligatòria un import anticipat molt elevat pot ser en molts casos una dificultat insalvable que pot comportar la renúncia de l'ajuda, especialment per a les PIMES. Els PERTEs més afectats per aquesta exigència d'avalis serien el del Vehicle Elèctric i l'Agroalimentari, ambdós amb una forta participació prevista de Catalunya. Algunes propostes presentades van en la línia de demanar la minoració del nivell d'avalis exigits.

De fet, el govern espanyol ja va flexibilitzar els avals obligatoris a l'última convocatòria del PERTE Agroalimentari que es va tancar a finals de febrer del 2023 (avals d'entre el 40% i 100% en funció de la subvenció rebuda i entre el 10% i 20% en els préstecs). En una línia similar, es preveu que el govern també sigui més flexible en aquest aspecte a la segona convocatòria del PERTE del Vehicle Elèctric.

També es demana una devolució àgil d'avalis per a cancel·lar-los i evitar el pagament de comissions, al final dels treballs garantits, sense necessitat que s'hagi conclòs el projecte total. Un altre escull és la solidaritat dels avals. És a dir, si una de les empreses incompleix les fites marcades al seu projecte, l'Administració podria executar els avals de tots els integrants del consorci. La solució que es prengui amb els avals hauria de fer-se extensiva a la resta de convocatòries de PERTEs que s'obriran les properes setmanes i mesos. Les bases dels mateixos PERTEs incorporen el requisit d'incloure PIMES als consorcis que opten al finançament, cosa que dificulta a la pròpia banca prestar avals en moltes ocasions sobredimensionats respecte als recursos propis de les empreses.

5. ASSIGNACIÓ DE FONS MRR DE L'ESTAT A CATALUNYA

Existeixen quatre vies a través de les quals l'Estat realitza assignacions directes de fons Next Generation a Catalunya: convocatòries de subvencions amb beneficiaris de Catalunya, licitacions amb adjudicatari de Catalunya, assignacions directes de l'Estat a altres entitats i ens locals i transferències a la Generalitat de Catalunya.

Primer. L'Estat ha publicat 125 resolucions de convocatòries de subvencions per 6.919 M€ en el període entre gener del 2021 i el 11 de maig del 2023, de les quals 1.338 M€ han beneficiat a empreses, organismes i entitats de Catalunya, el 19,3% del total. La participació de Catalunya en el total estatal s'ha mantingut entorn el 20% des de l'inici dels fons MRR.

Taula 12. Resolucions de convocatòries amb fons MRR de l'Estat amb beneficiaris a Catalunya.

A 11 de maig del 2023 (nombre, milions d'euros i %)

	Nombre de resolucions	Import total convo. resoltes (M€)	Resolucions amb entitats beneficiàries de CAT	Import total de resolucions estatals per a CAT (M€)	% destinats a Catalunya
2020	4	19	4	5	28,2%
2021	30	1.138	29	239	21,0%
2022	72	4.320	69	828	19,2%
2023	19	1.441	15	266	18,4%
Total	125	6.919	117	1.338	19,3%

Font: Plataforma Fons Next Generation de la Generalitat de Catalunya.

Segon. L'Estat ha resolt publicacions de licitacions amb beneficiaris a Catalunya per un import total de 668 milions d'euros. A diferència de les convocatòries de subvencions i d'acord amb la informació publicada per la Generalitat de Catalunya, no és possible fer una comparativa de l'import captat respecte la resta de comunitats autònomes.

Tercer. Durant el mateix període, l'Estat ha assignat 225 M€ directament a altres entitats i ens locals de Catalunya a través, principalment, dels Ministeris d'Universitats i d'Afers Econòmics i Transformació Digital⁸. No es disposa d'informació per comparar l'import transferit a Catalunya a través d'aquest mecanisme amb la resta de comunitats autònomes.

Taula 13. Assignacions directes de l'Estat a altres entitats i ens locals de Catalunya. A 11 de maig del 2023 (milions d'euros)

	2021	2022	2023	Total
Ciència i Innovació	7,8	9,9		17,7
Inclusió, Seguretat Social i Migració	9,3	22,6		31,9
Indústria, Comerç i Turisme	5,7		1,7	7,4
Universitats	31,7	23,3	21,6	76,6
Afers Econòmics i Transformació Digital	62,3	20,3		82,6
Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030	0,9			0,9
Ministeri de Cultura i Esport			6,8	6,8
Transports, Mobilitat i Agenda Urbana		1,0	0,3	1,3
Total	118	77	30	225

Font: Plataforma Fons Next Generation de la Generalitat de Catalunya.

Quart. Finalment, la part més important és l'assignació de fons MRR de l'Estat a les comunitats autònomes perquè siguin elles les que els executin (Gràfic 5). En el període gener 2021 a 24 de maig del 2023, segons dades del govern d'Espanya, a Catalunya s'han assignat pressupostàriament el 14,9% del total dels recursos que l'Estat ha pressupostat a les comunitats

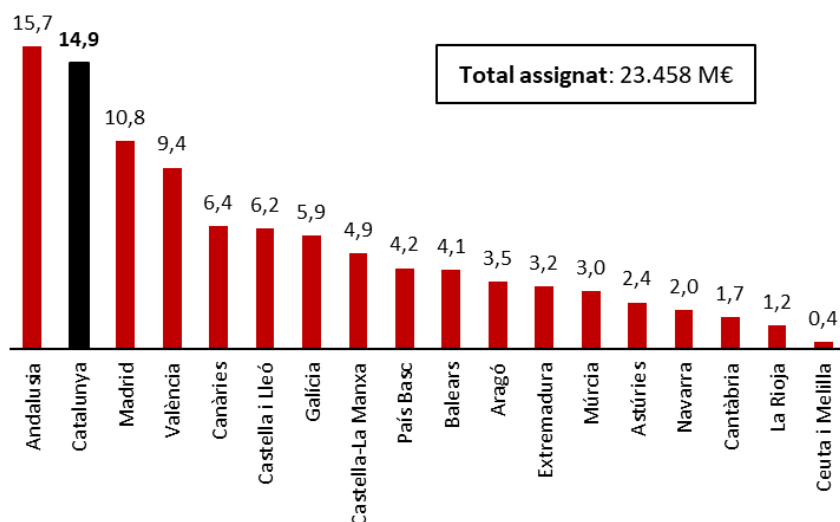
⁸ Alguns dels projectes més destacats als quals s'han destinat aquests fons són: (1) Consorci per a la Construcció, Equipament i Explotació del Laboratori de Llum Sincrotró (CELLS); (2) Subvencions a centres de la Xarxa Espanyola de Supercomputació pel projecte Quantum ENIA; i (3) Ajudes per a la rehabilitació del patrimoni històric d'ús turístic - Camí Ignasià de Manresa

autònomes (3.489 M€ de 23.458 M€), només per darrera d'Andalusia (15,7%). Part d'aquests fons les comunitats els poden haver ingressat ja i altres poden estar pendents d'ingressar.

També podem calcular el que efectivament ha ingressat la Generalitat procedent de l'Estat respecte el total que s'ha transferit a les comunitats autònomes amb dades de l'IGAE i de la pròpia web de la Generalitat. Segons aquesta definició, la Generalitat hauria rebut al voltant del 17,5% del total dels fons transferits a les comunitats autònomes fins a meitats de maig.

El repartiment, els àmbits d'execució i desplegament dels fons MRR mitjançant transferències directes a les comunitats autònomes es decideix a través de les Conferències Sectorials del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència. Es tracte d'un òrgan de coordinació entre l'Estat i les comunitats autònomes per establir vies de cooperació en la implementació dels fons europeus procedents del MRR.

Gràfic 5. Assignacions pressupostària dels fons MRR a les comunitats autònomes. A 24 de maig del 2023 (milions d'euros)

Font: Govern d'Espanya.

En definitiva, el gruix de l'assignació de fons MRR a Catalunya es concentra en les transferències a la Generalitat (Taula 14). A 24 de maig del 2023, a Catalunya s'han assignat pressupostàriament el 14,9% del pressupost total assignat a les comunitats autònomes. Aquest percentatge és clarament inferior al seu pes en termes de PIB (19,0%).

En canvi, el que ha captat Catalunya a través de convocatòries de subvencions publicades per l'Estat estaria en línia amb la seva rellevància econòmica (19,3% de l'import total de resolucions de convocatòries fins a l'11 de maig del 2023). De fet, aquesta xifra ascendeix al 21,1% quan s'analitzen únicament convocatòries de subvencions per concurrència competitiva, segons un informe presentat per l'Oficina Next Generation EU (juny 2023).

Taula 14. Mecanismes d'assignació de fons MRR de l'Estat a Catalunya.

A 11 de maig del 2023 (milions d'euros)

1. Subvencions de l'Estat amb empreses, organismes i entitats de Catalunya com a beneficiaris	1.338
2. Assignacions directes de l'Estat a altres entitats i ens locals de Catalunya a través dels seus ministeris	225
3. Adjudicacions de l'Estat a Catalunya (licitacions)	668
4. Transferències a la Generalitat de Catalunya	2.846
Impacte total a Catalunya	5.077

Font: Plataforma Fons Next Generation de la Generalitat de Catalunya.

6. ACOMPLIMENT DELS FONS MRR PER LA GENERALITAT DE CATALUNYA

6.1. Mobilització dels fons MRR i grau d'acompliment

A data de l'11 de maig del 2023, la Generalitat ha ingressat 2.846 M€ procedents de l'Estat destinats al MRR d'una assignació pressupostària total de 3.420 M€ per al període 2021-2023 (Taula 15).

Taula 15. Fons MRR assignats, ingressats i mobilitzats per la Generalitat entre 2021-2023

A 11 de maig del 2023 (milions d'euros i %)

Assignat pressupost. 2021-2023	Ingressat 2021-2023 (A)	Convocatòries de subvencions (B)	Convocatòries de licitacions (C)	Transferències altres entitats sector públic (D)	Grau d'acompliment (B+C+D) / A
3.420	2.846	1.353	424	207	70%

Font: Plataforma Fons Next Generation de la Generalitat de Catalunya.

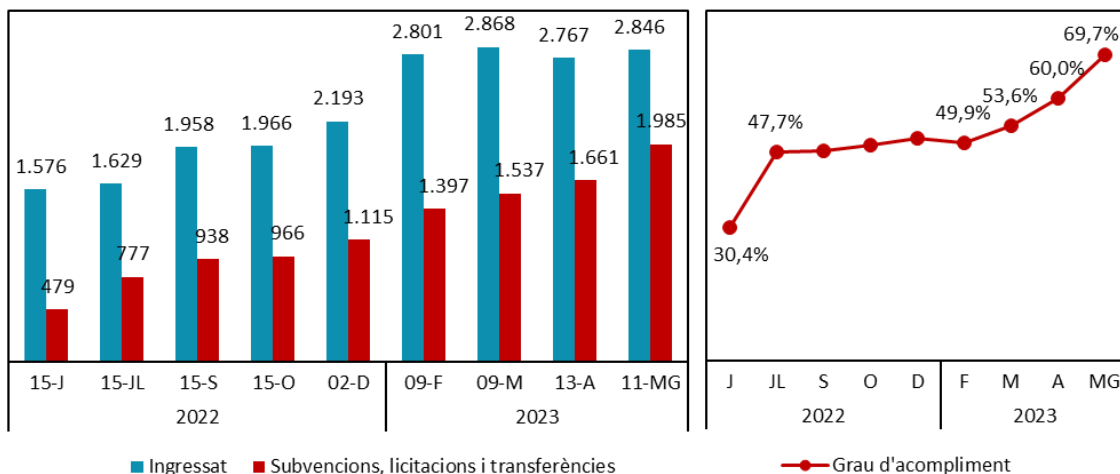
Per a analitzar el grau d'acompliment dels fons MRR es calcula l'import total dels recursos mobilitzats per la Generalitat amb aquests fons (convocatòries en subvencions i licitacions publicades i transferències a altres entitats del sector públic), que suma un total de 1.985 M€. Per tant, el grau d'acompliment (fons mobilitzats / ingressats) de la Generalitat se situa en el 69,7% en el període acumulat entre 2021 i meitats d'abril del 2023.

L'última dada de meitats de maig mostra que el ritme de mobilització dels fons MRR per part de la Generalitat s'hauria accelerat durant l'últim mes. En la mesura en què l'Estat ja ha transferit des del febrer del 2023 una gran part dels fons MRR assignats a la Generalitat, la mobilització d'aquests està permetent millorar de manera substancial el grau d'acompliment durant els últims mesos (Gràfic 6).

Amb tot, si bé s'ha reduït, encara hi ha un diferencial destacable entre els fons MRR ingressats i els mobilitzats (prop de 900 M€). Fins a meitats de maig, la Generalitat hauria mobilitzat fons MRR per un import equivalent al que ja havia ingressat a setembre del 2022.

Esdevé clau, doncs, que, per una banda, l'Estat transfereixi el més aviat possible els fons MRR assignats a la Generalitat pel període 2021-2023 (574 M€) i que, per l'altra, la Generalitat mantingui el bon ritme de mobilització dels fons de l'últim mes per poder assignar abans del 2023 tots els fons procedents de l'Estat en el marc de la Fase 1 del Pla de Recuperació (transferències directes).

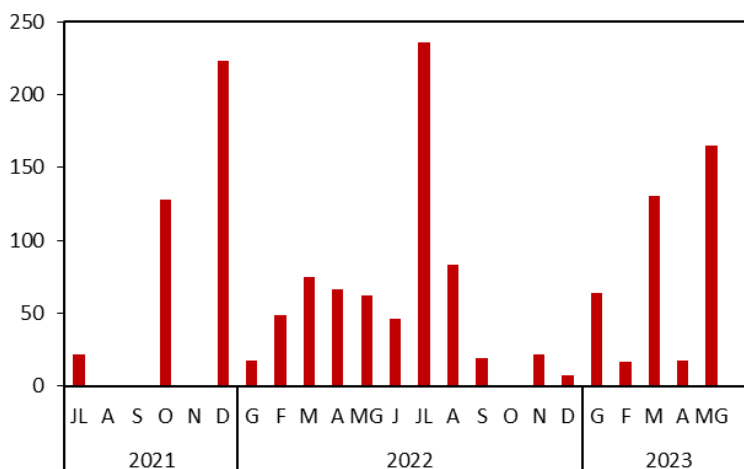
Gràfic 6. Fons MRR ingressats a la Generalitat acumulat entre 2021-2023, recursos MRR mobilitzats i grau d'acompliment. A 11 de maig del 2023 (milions d'euros i %)

Font: Plataforma Fons Next Generation de la Generalitat de Catalunya.

L'import de les noves convocatòries de subvencions amb fons MRR publicades per la Generalitat de Catalunya podria haver deixat enrere l'escassa mobilització de fons a través d'aquest mecanisme durant l'últim trimestre del 2022, tot i que amb certa volatilitat (Gràfic 7). A més, segons dades facilitades per la Generalitat de Catalunya, seria la comunitat autònoma que ha mobilitzat més fons a través de la publicació de convocatòries de subvencions, seguit de la Comunitat Valenciana i la Comunitat de Madrid.

Gràfic 7. Convocatòries de subvencions publicades amb fons MRR. A 23 de maig del 2023 (milions d'euros)

Font: Dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

Continuant amb les convocatòries, s'analitza breument la resolució de subvencions amb fons MRR a través de convocatòries de la pròpia Generalitat o altres entitats. Aquesta és una etapa més propera a l'execució real. D'acord amb la base de dades "Registre de subvencions i ajuts de Catalunya" del Departament d'Economia i Hisenda, s'han resolt subvencions finançades amb fons estrictament MRR per un import de 172,9 M€ fins a meitats de maig del 2023.

Tenint en compte les convocatòries publicades (1.353 M€), la Generalitat hauria resolt subvencions equivalents al 12,8% de l'import publicat.

6.2. Mobilització dels fons MRR per departaments de la Generalitat de Catalunya

Quan s'analitzen els resultats per departaments de la Generalitat en el període acumulat entre 2021 i 11 de maig del 2023 (Taula 16) s'observa que, entre els que tenen una assignació pressupostària més elevada, el grau d'acompliment és baix en els departaments de Territori (57%), Educació (62%) i Presidència (17%). Aquests tres departaments concentren el 42% del total dels fons ingressats però només el 31% dels mobilitzats.

En canvi, el grau d'acompliment és especialment alt en els departaments d'Acció Climàtica (90%), Drets Socials (106%) i Empresa i Treball (76%). Aquests tres departaments concentren el 46% dels fons ingressats i són els responsables del 59% dels fons mobilitzats.

Taula 16. Fons MRR assignats a la Generalitat de Catalunya, recursos mobilitzats i grau d'acompliment. A 11 de maig del 2023 (milions d'euros i %)

	Assignat pressupost. 2021-2023	Ingressat 2021-2023 (A)	Convocatòries subvencions i licitacions (B)	Transferències altres entitats sector públic (C)	Grau d'acompliment (B+C) / A
Territori	814	614	348	0	57%
Acció Clim., Aliment. i Ag. Rural	683	672	585	19	90%
Empresa i Treball	460	366	209	69	76%
Educació	457	382	231	7	62%
Drets Socials	423	267	203	79	106%
Presidència	212	186	32	0	17%
Salut	137	133	76	0	57%
Recerca i Universitats	81	73	52	33	117%
Economia i Hisenda	79	79	10	0	13%
Justícia	42	42	9	0	22%
Cultura	24	24	20	0	84%
Igualtat i Feminismes	9	8	2	0	19%
Total	3.420	2.846	1.777	207	70%

Font: Plataforma Fons Next Generation de la Generalitat de Catalunya.

Una anàlisi de l'evolució recent dels fons MRR assignats i ingressats procedents de l'Estat i dels mobilitzats permet desgranar d'una forma més acurada quina està sent la gestió dels fons a través dels diferents departaments de la Generalitat.

Primer, a la Taula 17 s'analitza la variació en l'assignació pressupostària dels fons MRR per departaments de la Generalitat. Per una banda, els fons MRR que l'Estat assigna als diferents departaments de la Generalitat ha tendit a augmentar en el temps. Per aquest motiu, s'observen petites variacions en les assignacions pressupostàries.

Ara bé, per altra banda, entre el 2 de desembre del 2022 i el 9 de febrer del 2023 s'observen fortes variacions en l'assignació pressupostària en els departaments de Drets Socials i de Territori. En concret, el pressupost assignat a Drets Socials es redueix en 473 M€ i, en canvi, augmenta en 466 M€ l'assignació a Territori durant aquest període. Aquest ajust pressupostari es deu a la decisió de traspasar a finals de novembre del 2022 les competències d'habitatge al departament de Territori, anteriorment sota la responsabilitat del departament de Drets Socials.

És important tenir en consideració aquestes modificacions pressupostàries a l'hora d'avaluar el grau d'acompliment (fons mobilitzats / fons ingressats) departamental i, més encara, si això també representa un traspàs de fons MRR ja ingressats entre departaments, tal i com s'analitza a continuació.

Taula 17. Fons MRR assignats pressupostàriament per departaments de la Generalitat de Catalunya. A 11 de maig del 2023 (milions d'euros i %)

	Assignat 15-juny	Variació entre períodes en l'assignació pressupostària (M€)								Assignat 11-maig	Variació juny-mg.
		15-jul.	15-set.	15-oct.	2-des.	9-feb.	9-mar.	13-abr.	11-mg.		
Territori	263	-	-	-	5,3	465,5	80,8	-	-0,1	814	210%
Acció Clim., Aliment. i Ag.	365	3,5	2,7	210,1	-	5,8	27,3	-	68,5	614	68%
Educació	425	-	-	-	-	-	-	2,9	28,7	428	1%
Drets Socials	664	224,5	-	-	-	-473,3	-	-0,1	7,4	416	-37%
Empresa i Treball	281	-	-	-	84,8	23,3	-	16,4	54,5	406	44%
Presidència	96	2,1	71,4	6,0	-33,6	49,8	-	-	20,1	192	100%
Salut	97	-	0,5	-0,1	35,9	3,5	-	0,5	-	137	42%
Recerca i Universitats	81	-	-	-	-	-	-	-	-	81	0%
Economia i Hisenda	79	-	-	-	-	-	-	-	-	79	0%
Justícia, Drets i Memòria	44	-	-	-	-	-	-	-0,1	-1,9	44	0%
Cultura	24	-	-	-	-	-	-	-	-	24	0%
Igualtat i Feminismes	8	-	-	-	-	-	1,5	-	-	9	20%
Total	2.426	230,1	74,6	216	92,4	74,6	109,6	19,6		3.243	34%

Font: Plataforma Fons Next Generation de la Generalitat de Catalunya.

Segon, a la Taula 18 es mostra la variació en els fons MRR ingressats procedents de l'Estat i els mobilitzats per departaments. Aquest enfocament permet analitzar, per exemple, quins són aquells departaments que estan mobilitzant més lentament fons MRR ja ingressats fa mesos o aquells que tenen actualment un baix grau d'acompliment degut a que l'ingrés de fons MRR s'ha produït recentment.

Aquesta anàlisi no té en compte consideracions idiosincràtiques de cada departament sobre les vies que utilitzen per a mobilitzar els fons ingressats. Molt probablement, els departaments que operin principalment a través de transferències directes necessitin menys temps per a mobilitzar els fons ingressats que aquells que ho facin sobretot a través de convocatòries de subvencions i licitacions.

En tot cas, començant pels departaments que han experimentat una forta variació en l'assignació pressupostària. Per una banda, l'avaluació del ritme de mobilització i, per tant, del grau d'acompliment del departament de Drets Socials està distorsionat per l'ajust a la baixa en 125 M€ en els fons ingressats. A l'espera d'ingressar 149 M€ pendents per arribar als 416 M€ assignats pressupostàriament, el departament no té marge de maniobra per a mobilitzar més fons (grau d'acompliment: 106%).

Per altra banda, el Departament de Territori, amb un grau d'acompliment baix (57%), podria necessitar temps per a mobilitzar 363 M€ ingressats aquest any (diferència entre 475 M€ ingressats a febrer i 112 M€ extrets a l'abril). De fet, després de dos mesos sense mobilitzar cap tipus de recurs, l'última dada de maig reflecteix una mobilització de fons important (153 M€). En qualsevol cas, esdevé clau que la reactivació de la mobilització de fons d'aquest departament es consolidi donada la major rellevància pressupostària que se li ha assignat des del passat febrer del 2023.

Entrant en l'anàlisi de la resta de departaments, destaquen en positiu: Acció Climàtica, que ve mobilitzant fons MRR de forma constant i a bon ritme a mesura que va ingressant; i Empresa i Treball, que tot i no tenir un dels graus d'acompliment més elevats (75%) és probable que necessiti cert temps per a acabar de mobilitzar els 134 M€ ingressats a principis de febrer. Altres departaments amb una assignació pressupostària més petita que destaquen en positiu serien els de Recerca i Universitats i de Cultura.

Per contra, en negatiu destaquen: Educació, que si bé és cert que els últims dos mesos ha accelerat el ritme de mobilització (197 M€), encara arrossega l'escassa mobilització de fons des de l'inici del programa; Presidència, que des de setembre únicament ha mobilitzat 23 M€ d'un total de 186 M€ ja ingressats; Salut, que aquest 2023 no ha mobilitzat cap recurs malgrat tenir ingressos acumulats; i Economia i Hisenda, que pràcticament no ha mobilitzat fons MRR malgrat ja tenir ingressats 79 M€ des de, com a mínim, el 15 de juny del 2022. Altres departaments que destaquen en negatiu i que tenen un assignació pressupostària més petita serien el de Justícia i Igualtat i Feminismes.

Taula 18. Fons MRR assignats pressupostàriament per departaments de la Generalitat de Catalunya. A 11 de maig del 2023 (milions d'euros i %)

	Acu. fins 15-juny	Variació entre períodes (M€)								Acu. fins 11-maig	Variació juny-mg.	Grau acompliment
		15-jul.	15-set.	15-oct.	2-des.	9-feb.	9-mar.	13-abr.	11-mg.			
Territori												
- Ingressat	229,2	0	20,8	1,1	0	475,4	0	-112,2	0	614,3	385,1	57%
- Mobilitzat	21,7	18,6	39,3	-1,2	18,3	98,2	0	0	153,2	348,1	326,4	
Acció Clim., Aliment. i Ag.												
- Ingressat	315,5	0	52,8	-6	186,9	24,2	33,1	-0,3	65,7	671,9	356,4	90%
- Mobilitzat	271,5	25,3	22,8	0	14,9	108,5	118,1	3,7	39,6	604,4	332,9	
Educació												
- Ingressat	226,7	0	97,2	0	0	55,2	-0,1	3	0	382,0	155,3	62%
- Mobilitzat	21	-2,8	-0,1	-0,2	0	8	15	90,1	106,7	237,7	216,7	
Drets Socials												
- Ingressat	384,6	0	0	0	0	-124,5	0	0	7,3	267,4	-117,2	106%
- Mobilitzat	86,6	196,7	6,6	3,1	9,4	-50,5	0	4,9	25,6	282,4	195,8	
Empresa i Treball												
- Ingressat	164,3	0	58,9	0	0	134,4	0	7,9	0	365,5	201,2	76%
- Mobilitzat	42,3	41,4	36,8	0	82,1	42,9	7,1	21,9	3,1	277,6	235,3	
Presidència												
- Ingressat	55,3	0	34,9	13,4	27,7	44,1	10	0	0,1	185,5	130,2	17%
- Mobilitzat	0	9,8	0	0	0	22,5	0	0	0	32,3	32,3	
Salut												
- Ingressat	53,3	0	43,8	0	11,6	0	23,3	0	1	133,0	79,7	57%
- Mobilitzat	0	8,9	42,4	24	8,9	-7,7	0	0	-0,5	76,0	76,0	
Recerca i Universitats												
- Ingressat	41,1	15,6	16,2	0	0	0	0	0	0	72,9	31,8	117%
- Mobilitzat	23,8	0	0	0,7	10	47,6	0	3,1	0	85,2	61,4	
Economia i Hisenda												
- Ingressat	78,7	0	0	0	0	0	0	0	0	78,7	0,0	13%
- Mobilitzat	0	0	7	1,3	0,1	1,5	0	0	0,2	10,1	10,1	
Justícia, Drets i Memòria												
- Ingressat	12,6	28,5	0	0	0	0	0	0	1,2	42,3	29,7	22%
- Mobilitzat	2,3	0,3	-1,3	0,6	2,5	5	0	0	0	9,4	7,1	
Cultura												
- Ingressat	12,7	8,1	0	0	0	0	0	0	3	23,8	11,1	84%
- Mobilitzat	9,7	0,3	6,6	0,1	2,5	4,4	0,2	0	-3,9	19,9	10,2	
Igualtat i Feminismes												
- Ingressat	2,4	0	4,6	0	0	0	0	1,4	0	8,4	6,0	19%
- Mobilitzat	0	0	0	0	0	1,6	0	0	0	1,6	1,6	

Font: Plataforma Fons Next Generation de la Generalitat de Catalunya.

En definitiva, cal una empenta en els departaments d'Educació, Presidència, Economia i Hisenda i Salut per a accelerar l'execució dels fons MRR a Catalunya els propers mesos. Esdevé clau també que el Departament de Territori consolidi la reactivació de la mobilització dels fons MRR tenint en compte la major rellevància pressupostària que li ha assignat la Generalitat des del febrer del 2023. També és important exigir a l'Estat una major agilitat a l'hora de transferir recursos MRR assignats pressupostàriament a aquells departaments amb un marge de gestió reduït derivat d'uns recursos pendents d'ingressar encara elevats (per exemple, el Departament de Drets Socials).

6.3. Àmbits d'execució de les convocatòries de subvencions i licitacions publicades per la Generalitat de Catalunya

Seguint un enfocament similar al realitzat amb l'Estat, s'analitza de manera més detallada les convocatòries de subvencions publicades per la Generalitat de Catalunya finançades amb els fons MRR per a valorar fins a quin punt s'estan destinant aquests recursos a projectes amb un caràcter transformador i que prioritzin la transformació ecològica i digital.

Cal remarcar que els àmbits d'execució dels fons MRR que l'Estat assigna directament a les comunitats autònomes venen molt determinats per les decisions que es prenen a les Conferències Sectorials on participen representants del govern central i de les comunitats autònomes.

Amb dades fins al 23 de maig del 2023, els cinc àmbits sectorials que reuneixen els imports més elevats de les convocatòries de subvencions de la Generalitat amb fons MRR són: Rehabilitació d'edificis, Energies renovables, Mobilitat urbana, Cures i inclusió i Polítiques d'ocupació. Aquests cinc grans àmbits aglutinen un 77% de l'import total de les convocatòries publicades (1.160 M€ de 1.515 M€).

A la Taula 19 es detallen les principals convocatòries de subvencions incloses en aquests cinc grans àmbits mencionats. Destaquen en positiu les subvencions dirigides a la transformació ecològica i la millora de l'eficiència energètica: ajudes per a l'autoconsum i l'emmagatzematge amb fonts d'energia renovables i la implementació de sistemes tèrmics renovables, a la construcció d'habitatge social, a l'adquisició de vehicle elèctric i punts de càrrega (programes MOVES II i III), a la descarbonització del transport professional i a la rehabilitació d'edificis per a la millora de l'eficiència energètica. Els àmbits de la rehabilitació d'edificis, energies renovables i mobilitat urbana representen un 55% de l'import total de les convocatòries publicades (828 M€ de 1.515 M€).

Aquesta xifra ascendeix a 961 M€ si es tenen en compte altres convocatòries relacionades amb la transformació ecològica i la millora de l'eficiència energètica en els àmbits de: la transformació agroalimentària i pesquera, la protecció d'ecosistemes i biodiversitat, la recollida selectiva de residus, projectes d'eficiència energètica i economia circular d'empreses turístiques i modernització del transport de mercaderies. En definitiva, el voltant del 63% de l'import de les convocatòries publicades es concentren en els àmbits de la transformació ecològica i millora de l'eficiència energètica.

En el marc de la transformació digital, en aquests cinc grans àmbits només hi ha algunes actuacions de modernització digital relacionades amb el Departament de Drets Socials (subvencions línies 1 a 5 per 144 M€). Amb la finalitat de contribuir en la transformació digital i més enllà d'aquests cinc àmbits identificats, es troben subvencions per a reforçar la connectivitat de polígons industrials i centres logístics (10 M€), per a la millora de les infraestructures de telecomunicacions en edificis (12 M€), per a la promoció d'ocupació en microempreses i empreses d'emprenedoria compromesos amb la transició digital o verda (programa "Ocupació + Transformació": 38 M€) i tres projectes de formació per a l'adquisició de competències digitals (entre 17 M€ i 15 M€ cada programa).

Taula 19. Fons MRR assignats a la Generalitat de Catalunya, recursos mobilitzats i grau d'acompliment. A 23 de maig del 2023 (milions d'euros i %)

1. Rehabilitació d'edificis	354,1	4. Cures i inclusió	177,9
- Subvencions a la construcció d'habitatges en arrendament social en edificis energèticament eficients	161,6	- Subvencions del Departament de Drets Socials corresponents a les línies 1 a la 5	161,5
- Subvencions rehabilitació edificis residencials unifamiliars i plurifamiliars, millora de l'eficiència energètica i redacció projectes de rehabilitació	57,5	- Subvencions per impuls i foment accessibilitat espais d'atenció ciutadania dels ens locals	9,0
- Programa d'ajuts per a actuacions de rehabilitació energètica en edificis existents (PREE).	43,9	- Subvencions per a actuacions d'accessibilitat universal a l'habitatge: persones grans, discapacitat i/o dependència	7,5
2. Energies renovables	276,6	5. Polítiques d'ocupació	153,4
- Ajuts per l'autoconsum i l'emmagatzematge, amb fonts d'energia renovable, i la implantació de sistemes tèrmics renovables en el sector residencial	223,6	- Subvencions pel finançament del programa "Ocupació + Transformació"	38,4
- Subvencions programes d'incentius implantació instal·lacions d'energies renovables tèrmiques	53,0	- Programa Investigo: contractació persones joves ocupació en recerca i innovació	27,8
3. Mobilitat urbana	197,6	- Subvencions Programa Investigo: contractació de joves en iniciatives de recerca i innovació	23,8
- Convocatòria MOVES III del Programa d'incentius a la mobilitat elèctrica	127,9		
- Ajudes per a la transf. de flotes de transport de viatgers i mercaderies d'empreses privades	50,0		
- Convocatòria MOVES II del Programa d'Incentius a la mobilitat eficient i sostenible	19,7		

Font: Dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

7. BARRERES A L'EXECUCIÓ FINAL DELS FONS MRR

Es detecten les següents barreres a l'execució final dels fons MRR:

1. Una part rellevant dels fons MRR estan subjectes a superar, com a mínim, tres nivells de decisió i gestió (Comissió Europea, Estat i comunitats autònomes).
2. La inflació i els problemes de subministraments globals han estat retardant l'execució final dels projectes i, per tant, el potencial impacte dels fons NGEU a l'economia.
3. El volum de feina que representa gestionar un import de recursos tan elevat està generant importants colls d'ampolla a l'Administració pública a tots nivells.
4. En especial pels PERTEs, les exigències de la Comissió Europea que retarden i dificulten el procés d'aprovació i gestió dels projectes i els problemes relacionats amb l'exigència d'avaluar un import anticipat molt elevat.
5. Els fons NGEU no estan generant un atractiu destacat entre el teixit empresarial, especialment entre les empreses més petites, i el grau de desconeixement és elevat. Per una banda, una enquesta del Banc d'Espanya (març 2023), només un 16% de les empreses han participat en algun projecte lligat als fons NGEU.

Per altra, l'Enquesta de Clima Empresarial⁹ del 1T2023 reflecteix que (i) només un 61% dels establiments empresarials de Catalunya declara conèixer els fons de recuperació europeus Next Generation (xifra molt similar a la de fa un any), i (ii) que, entre aquells

⁹ L'Enquesta de Clima Empresarial és una estadística oficial que realitza trimestralment la Cambra de Comerç de Barcelona i l'Idescat.

que han sol·licitat una ajuda (14% de les enquestades), les principals barreres o limitacions són el fet d'haver de presentar molta documentació, la lentitud en la resolució de les convocatòries i la manca d'informació i claredat per part de l'Administració.

6. Altres factors que poden haver generat desinterès per part del teixit empresarial són (i) les finestres de sol·licitud en les convocatòries de subvencions en alguns casos excessivament curtes, (ii) el solapament entre programes d'ajudes i (iii) la manca d'un marc normatiu i d'execució dels fons clar.
7. L'ordre¹⁰ relativa a l'anàlisi sistèmica del risc de conflictes d'interès en els procediments d'execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència aprovada el gener del 2023 representa una exigència administrativa addicional per a l'execució dels fons MRR a través de convocatòries. La seva entrada en vigor estaria provocant colls d'ampolla importants.
8. Les convocatòries que distribueixen l'import entre un nombre molt elevat d'adjudicatariis generen una càrrega de feina a l'Administració especialment elevada en la mesura en què requereixen la gestió, valoració i resolució de cada una de les sol·licituds.
9. Pels motius exposats en els dos punts anteriors, aquells departaments o ministeris que mobilitzen els fons principalment a través de convocatòries necessiten més temps i enfronten més dificultats per a l'execució final dels fons que aquells que mobilitzen els recursos a través de transferències directes (per exemple, a empreses públiques).
10. Les decisions d'assignació i sobre els àmbits d'execució dels fons que es prenen a les Conferències Sectorials donen poc marge a les comunitats autònomes en el disseny i definició dels mecanismes per mobilitzar els fons assignats. Això pot provocar la inadequació de convocatòries a les característiques de cada territori i, en conseqüència, la manca d'interès per part dels potencials beneficiaris finals.
11. La gestió de les dades disponible per les comunitats autònomes i les entitats locals a través de la plataforma COFFEE està sent ineficient i no permet una avaluació i seguiment de l'execució dels fons MRR a través d'una base de dades unificada.

8. RESUM EXECUTIU I CONCLUSIONS

Els fons NGEU neixen amb el propòsit de mitigar els impactes asimètrics de la crisi de la Covid als països de la UE i, alhora, accelerar la transició cap a una economia descarbonitzada i més digital. Estan integrats per diversos instruments, sent el MRR el que concentra més del 90% dels fons NGEU. Per aquest motiu, l'estudi posa el focus en analitzar l'execució i avaluació dels fons MRR.

¹⁰ L'Ordre HFP/55/2023 estableix requisits per a garantir la imparcialitat en el procediment de contractació i subvenció amb fons MRR i evitar conflictes d'interès com, per exemple, relacions familiars o vincles societaris directes o indirectes.

Espanya és un dels països més beneficiats dels fons del MRR. Si ens centrem exclusivament en el capítol de transferències directes dins del MRR, l'estat espanyol és el país amb una assignació i grau d'avenç més elevat.

Al llarg de l'estudi es posa èmfasi en el fet que el grau de realització de l'Estat i el d'acompliment de la Generalitat no són directament comparables, ni tampoc són indicadors d'execució real dels fons MRR. El primer mesura la mobilització dels fons respecte el crèdit pressupostari de l'Estat, mentre que el segon reflecteix els recursos mobilitzats per la Generalitat respecte els fons MRR rebuts de l'Estat.

A nivell de calendari, cal de tenir en compte que aquells fons MRR en forma de transferències directes considerats dins de la Fase 1 del Pla de Recuperació (69.513 M€) s'han d'assignar abans del 31 de desembre del 2023. La resta (préstecs) es poden concedir fins a finals del 2026 i l'Estat ja ha enviat a la Comissió Europea la proposta per a la seva activació. Per tant, la pressió a l'hora d'accelerar l'execució dels fons recau sobre les transferències rebudes en el període 2021-2023. De no assignar-los abans de la data límit, l'economia espanyola i catalana perdrien l'oportunitat d'executar recursos a fons perduts posats a disposició per part de la UE.

Estat

El grau de realització (obligacions reconegudes / crèdit pressupostari) dels fons MRR per part de l'Estat el 2022 ha estat força inferior que el del 2021 (69,0% vs. 82,8%). En termes de mobilització dels fons, el més sorprenent i preocupant ha estat el fet que l'import realitzat (obligacions reconegudes) el 2022 ha estat fins i tot menor que el del 2021 (19.635 M€ vs. 20.044 M€).

Les dades fins a abril del 2023, mostren un ritme de mobilització dels fons MRR similar al del 2022 malgrat que el pressupost previst a realitzar aquest 2023 sigui un 24% superior. Això implica que l'Estat hauria d'accelerar la realització dels fons durant els propers mesos si no vol novament deixar de mobilitzar una part rellevant dels recursos pressupostats per a aquest any.

Una barrera a l'execució final dels fons és el fet que bona part de la despesa que mobilitza l'Estat es transfereix a altres agents institucionals i econòmics de decisió i gestió. De fet, la part que ha gestionat el propi Estat durant el 2021 i 2022 és petita i, a més, el grau de realització és baix. En canvi, la mobilització dels fons es concentra a través de transferències a empreses públiques i comunitats autònomes, on el grau de realització per part de l'Estat és alt. Que més d'un terç dels fons MRR realitzats per l'Estat en el període 2021-2022 es transfereixin a comunitats autònomes implica que els recursos procedents d'Europa han de passar, com a mínim, fins a tres nivells de decisió i gestió. Per altra banda, en aquest àmbit cal alertar del baix grau de realització en les transferències que ha de realitzar a les empreses privades.

A nivell ministerial, el baix grau de realització del Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme ha representat un fre important a la mobilització dels fons per part de l'estat espanyol (ha concentrat el 15% del pressupost). La major rellevància pressupostària assignada el 2023 implica que aquest esdevé un any transcendental per a revertir la escassa mobilització dels fons assignats si no es vol posar en risc una quarta part del pressupost del 2023. En positiu, les dades fins a abril d'aquest any mostren un bon ritme de realització dels fons assignats per part d'aquest departament.

Respecte els PERTEs, que concentren una inversió prevista rellevant dels fons MRR assignats (al voltant del 20% del total), el grau d'avenç en l'execució encara és baix, atès que la majoria es troben en una fase d'aprovació de bases o d'obertura de les primeres convocatòries i en algunes l'import adjudicat ha estat inferior al publicat.

Atès que un 52% de la inversió pública prevista a través d'aquests projectes s'ha d'assignar abans de finalitzar el 2023, esdevé especialment rellevant que s'activi l'execució dels PERTEs d'Energies Renovables, Hidrogen Renovable i Emmagatzematge, Vehicle Elèctric i Agroalimentari. De no fer-ho, es perdria l'oportunitat d'utilitzar recursos a fons perduts amb un perfil transformador i estratègic per l'economia espanyola i catalana. Respecte al PERTE de Microelectrònica i Semiconductors, si bé la pressió temporal és menor (fins a finals del 2026), és important que es comenci a definir i orientar l'execució dels fons donada la seva rellevància prevista en termes d'inversió pública (12.250 M€).

Respecte als àmbits sectorials de realització dels fons MRR per part de l'Estat, el gruix de les convocatòries de subvencions publicades tenen per objectiu impulsar la transformació digital i ecològica de l'economia.

Generalitat de Catalunya

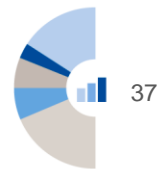
El grau d'acompliment (fons mobilitzats / ingressats) de la Generalitat se situa en el 69,7% en el període acumulat entre 2021 i 11 de maig del 2023. Després de que el ritme de mobilització dels fons MRR ingressats portés mesos estancat, l'última dada de maig mostra com aquest s'hauria accelerat durant l'últim mes.

En la mesura en què l'Estat ja ha transferit des del febrer del 2023 una part rellevant dels fons MRR assignats a la Generalitat pel període 2021-2023, la mobilització (especialment del mes de maig) està permetent millorar de manera substancial el grau d'acompliment aquest 2023. Amb tot, si bé el diferencial entre fons ingressats i mobilitzats s'ha reduït, encara és elevat i se situa prop dels 900 M€. A meitats de maig, la Generalitat hauria mobilitzat fons MRR per un import equivalent al que ja havia ingressat a setembre del 2022.

Esdevé clau que, per una banda, l'Estat transfereixi el més aviat possible els fons MRR assignats i pendents a ingressar a la Generalitat pel període 2021-2023 (574 M€) i que, per l'altra, la Generalitat mantingui el bon ritme de mobilització dels fons de l'últim mes per poder assignar abans del 2023 tots els fons procedents de l'Estat en el marc de la Fase 1 del Pla de Recuperació (transferències directes).

A nivell departamental i tenint en compte no només el grau d'acompliment sinó també l'evolució en l'assignació pressupostària i en els fons ingressats, cal un empenta en els departaments d'Educació, Presidència, Economia i Hisenda i Salut per a accelerar la mobilització dels fons MRR a Catalunya els propers mesos. Esdevé clau també que el Departament de Territori consolidi la reactivació de la mobilització dels fons de l'últim mes donada la major rellevància pressupostària que li ha assignat la Generalitat des del febrer del 2023.

També és important exigir a l'Estat una major agilitat a l'hora de transferir recursos MRR assignats pressupostàriament especialment a aquells departaments amb un marge de gestió reduït derivat d'uns recursos pendents d'ingressar encara elevats (per exemple, Drets Socials). En positiu també destaquen els departaments d'Acció Climàtica i el d'Empresa i Treball.

Per a acabar, pel que fa a les convocatòries de subvencions de la Generalitat, destaquen les subvencions dirigides a la transformació ecològica i a millora de l'eficiència energètica, representant el voltant del 63% de l'import total publicat.

ANNEX

A.1. Grau de realització i pagament MRR en el PGE 2023 fins al 30 d'abril. Estat.

(milions d'euros i %)

	Crèdit definitiu	Autoritzacions	Despesa compromesa	Obligacions reconegudes	Pagaments realitzats	% realització 4/1	% pagament 5/1
INDUSTRIA, COMERCIO Y TURISMO	8.832	3.127	1.913	1.703	1.042	8,7	11,8
ASUNTOS ECONÓM. Y TRANSFORM. DIGITAL	6.132	1.722	450	33	20	0,5	0,3
TRANSPORTES, MOVILIDAD Y AGENDA URB.	6.084	4.794	3.042	620	327	8,3	5,4
TRANSICIÓN ECOLÓGICA Y RETO DEMOGR.	5.002	1.068	1.066	1.030	0	3,0	-
CIENCIA E INNOVACIÓN	1.624	232	232	-	-	-	-
DERECHOS SOCIALES Y AGENDA 2030	1.467	151	146	52	52	3,6	3,5
EDUCACIÓN Y FORMACIÓN PROFESIONAL	1.322	68	56	21	20	1,2	1,5
TRABAJO Y ECONOMÍA SOCIAL	1.171	210	177	50	6	0,1	0,5
SANIDAD	497	100	91	16	16	2,7	3,3
DEFENSA	491	374	107	13	10	2,5	1,9
AGRICULTURA, PESCA Y ALIMENTACIÓN	480	78	45	12	12	0,5	2,6
CULTURA Y DEPORTE	423	266	251	50	38,1	3,4	9,0
INTERIOR	403	232	169	25	15	2,9	3,7
INCLUSIÓN, S.S. Y MIGRACIONES	392	29	26	14	13	3,5	3,4
POLÍTICA TERRITORIAL	366	216	55	1	0	6,1	0,0
HACIENDA Y FUNCIÓN PÚBLICA	274	234	234	223,8	222,9	82,6	81,3
UNIVERSIDADES	129	121	121	-	-	-	-
ASUNTOS EXT., U. E. Y COOPERACIÓN	120	80	80	-	-	-	-
JUSTICIA	108	66	50	14,2	14,1	1,4	13,1
IGUALDAD	60	45	45	4	4	5,1	6,8
CONSUMO	10	6	2	0,0	0,0	-	-
TOTAL	35.387	13.221	8.358	3.882	1.814	11,0	5,1
Avenç ritme d'execució respect. al crèdit definitiu		37,4%	23,6%	11,0%	5,1%		

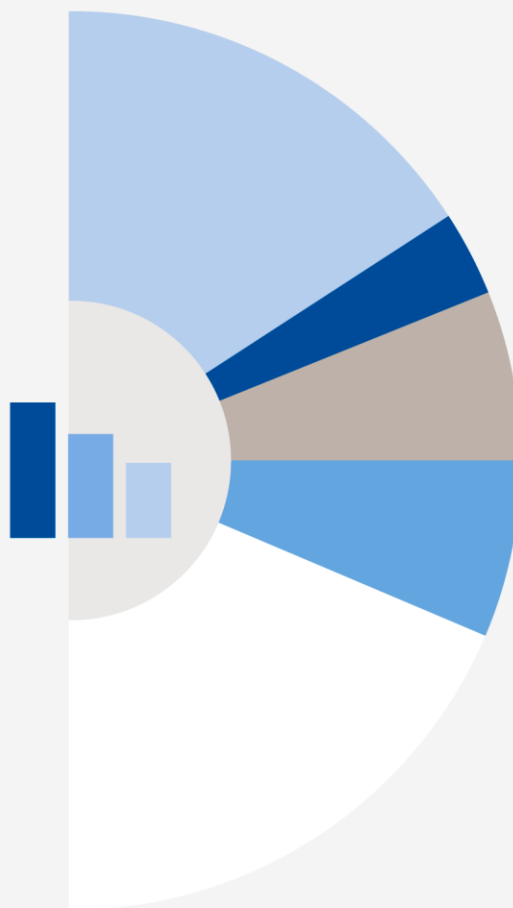

A.2. Grau de realització i pagament MRR en el PGE 2022. Estat. (milions d'euros i %)

	Crèdit definitiu	Autoritzacions	Despesa compromesa	Obligacions reconegudes	Pagaments realitzats	% realització	% pagament
						4/1	5/1
TRANSPORTES, MOVILIDAD Y AGENDA URB.	6.282	5.848	5.544	4.631	3.508	73,7	55,8
INDUSTRIA, COMERCIO Y TURISMO	4.631	4.015	1.883	1.651	1.307	35,7	28,2
TRANSICIÓN ECOLÓGICA Y RETO DEMOGR.	4.106	4.103	4.103	4.093	745	99,7	18,1
ASUNTOS ECONÓM. Y TRANSFORM. DIGITAL	3.975	3.255	2.659	2.597	443	65,3	11,1
CIENCIA E INNOVACIÓN	1.731	1.721	1.720	1.406	1.103	81,2	63,7
EDUCACIÓN Y FORMACIÓN PROFESIONAL	1.696	1.439	1.406	1.358	958	80,1	56,5
TRABAJO Y ECONOMÍA SOCIAL	1.237	717	684	673	651	54,4	52,6
DERECHOS SOCIALES Y AGENDA 2030	1.185	1.150	976	923	629	77,9	53,1
SANIDAD	643	511	508	475	461	73,9	71,7
AGRICULTURA, PESCA Y ALIMENTACIÓN	502	491	489	479	163	95,5	32,5
CULTURA Y DEPORTE	473	436	430	269	253	56,7	53,4
DEFENSA	355	293	97	57	52,9	15,9	14,9
INCLUSIÓN, S.S. Y MIGRACIONES	337	215	210	201	193	59,7	57,3
HACIENDA Y FUNCIÓN PÚBLICA	314	306	306	300	299	95,6	95,4
POLÍTICA TERRITORIAL	220	54	52	46	46	20,9	20,9
INTERIOR	216	81	74	36,5	26,7	16,9	12,3
JUSTICIA	211	203	203	201	198	95,3	94,0
UNIVERSIDADES	147	147	147	147	143	100,0	96,9
ASUNTOS EXT., U. E. Y COOPERACIÓN	112	69	69	10,0	9,7	8,9	8,7
IGUALDAD	91	84	82	80	80	87,2	87,2
CONSUMO	9	7	5	4,2	4,1	48,4	48,1
TOTAL	28.471	25.143	21.648	19.635	11.272	69,0	39,6
Avenç ritme d'execució respect. al crèdit definitiu		88,3%	76,0%	69,0%	39,6%		

A.3. Grau de realització i pagament MRR en el PGE 2021. Estat. (milions d'euros i %)

	Crèdit definitiu	Autoritzacions	Despesa compromesa	Obligacions reconegudes	Pagaments realitzats	% realització	% pagament
						4/1	5/1
TRANSICIÓN ECOLÓGICA Y RETO DEMOGR.	6.745	6.745	6.745	6.742	2.719	99,9	40,3
TRANSPORTES, MOVILIDAD Y AGENDA URB.	4.982	4.820	4.798	4.416	2.327	88,6	46,7
ASUNTOS ECONÓM. Y TRANSFORM. DIGITAL	3.633	3.224	3.157	2.979	901	82,0	24,8
EDUCACIÓN Y FORMACIÓN PROFESIONAL	1.846	1.755	1.755	1.723	1.723	93,4	93,3
INDUSTRIA, COMERCIO Y TURISMO	1.708	1.104	149	147	102	8,6	6,0
TRABAJO Y ECONOMÍA SOCIAL	1.167	731	731	731	706	62,6	60,5
CIENCIA E INNOVACIÓN	1.100	1.100	1.100	1.000	694	90,9	63,1
DERECHOS SOCIALES Y AGENDA 2030	917	906	830	830	727	90,6	79,3
SANIDAD	528	464	457	442	439	83,8	83,2
AGRICULTURA, PESCA Y ALIMENTACIÓN	407	406	405	399	136	98,1	33,3
CULTURA Y DEPORTE	222	183	172	113	61	51,0	27,5
POLÍTICA TERRITORIAL Y FUNCIÓN PÚBL.	219	126	119	119	118,2	54,3	54,0
UNIVERSIDADES	204	204	204	204	191	100,0	93,5
INCLUSIÓN, S.S. Y MIGRACIONES	192	128	128	56	29	29,1	15,1
ASUNTOS EXT., U. E. Y COOPERACIÓN	128	57	53	-	-	-	-
JUSTICIA	100	99	99	98,1	98,1	98,6	98,6
IGUALDAD	49	36	35	33	20	68,2	40,7
DEFENSA	30	29	29	12	12	39,0	39,0
INTERIOR	21	11	9	0,0	0,0	-	0,0
HACIENDA	0	0	0	-	-	-	-
TOTAL	24.198	22.128	20.977	20.044	11.004	82,8	45,5
Avenç ritme d'execució respect. al crèdit definitiu		91,4%	86,7%	82,8%	45,5%		

**GABINET D'ESTUDIS ECONÒMICS
I INFRAESTRUCTURES**

Av. Diagonal, 452 Barcelona

Telèfon 934 169 300

estudis@cambrabcn.cat

www.cambrabcn.cat